

2017

Estats Financers

31 de desembre de 2017 (Juntament amb l'Informe d'Auditoria)

FORCES ELÈCTRIQUES D'ANDORRA (FEDA)

Balanç de Situació a 31 de desembre de 2017, 31 de desembre de 2016 i 1 de gener de 2016

(Expressat en euros)

<u>Actiu</u>	<u>31/12/2017</u>	<u>31/12/2016 (*)</u>	<u>01/01/2016 (*)</u>	<u>Passiu</u>	<u>31/12/2017</u>	<u>31/12/2016 (*)</u>	<u>01/01/2016 (*)</u>
<u>Actius no corrents</u>	160.093.667	155.937.403	151.798.051	<u>Patrimoni net (nota 12)</u>	156.971.723	151.018.007	143.161.206
Immobilitzat intangible (nota 5)	3.855.816	4.002.389	4.434.538	Capital	-	-	-
Despeses d'establiment	-	-	-	Capital	-	-	-
Despeses d'investigació i desenvolupament	-	-	-	Prima d'emissió	-	-	-
Fons de comerç	-	-	-	Reserves	-	-	-
Altres actius intangibles	3.855.816	4.002.389	4.434.538	Reserva legal	-	-	-
Immobilitzat tangible (nota 6)	142.266.586	144.406.695	143.838.464	Reserva de revaloració	-	-	-
Terenys i construccions	25.793.129	26.299.860	21.031.386	Reserva per a accions pròpies	-	-	-
Instal·lacions tècniques i altre immobilitzat tangible	112.830.746	115.400.790	112.707.474	Reserves estatutàries	-	-	-
Immobilitzacions materials en curs i bestretes	3.642.711	2.706.045	10.099.604	Altres reserves	-	-	-
Inversions immobiliàries (nota 7)	-	-	-	Instruments de capital propi	-	-	-
Immobilitzat financer (nota 8 (a))	13.971.265	7.528.319	3.525.049	Resultats d'exercicis anteriors	147.717.343	140.667.486	134.848.806
Empreses del grup i associades	13.416.578	6.930.368	2.885.122	Romanent	147.717.343	140.667.486	134.848.806
Instruments de patrimoni	2.885.122	2.885.122	2.885.122	Resultats negatius d'exercicis anteriors	-	-	-
Crèdits i comptes a cobrar	10.531.456	4.045.246	-	Resultat de l'exercici	9.254.380	10.350.521	8.312.400
Altres	-	-	-	Dividend a compte	-	-	-
Altres empreses	554.687	597.951	639.927	<u>Passius no corrents</u>	19.742.966	21.759.217	24.827.634
Instruments de patrimoni	12.020	12.020	12.020	Provisions a llarg termini (nota 14 (a))	2.841.915	2.445.517	2.760.326
Crèdits i comptes a cobrar	-	-	-	Deutes a llarg termini (nota 13 (a))	9.478.525	11.582.130	13.794.775
Altres	542.667	585.931	627.907	Obligacions i altres valors negociables	-	-	-
				Deutes amb entitats de crèdit	7.706.591	9.962.502	12.200.872
				Altres	1.771.934	1.619.628	1.593.903
<u>Actiu corrents</u>	28.756.432	28.175.769	29.141.262	Deutes empreses grup i associades a llarg termini (nota 13 (b))	-	-	-
Altres actius no corrents en venda (nota 10)	-	-	-	Subvencions (nota 17)	7.422.526	7.731.570	8.272.533
Existències (nota 9)	1.428.305	1.239.219	1.036.561	<u>Passius corrents</u>	12.135.410	11.335.948	12.950.473
Matèries primes i consumibles	1.428.305	1.231.092	1.036.561	Passius vinculats amb altres actius no corrents en venda	-	-	-
Productes en curs de fabricació	-	-	-	Provisions a curt termini (nota 14 (b))	-	-	-
Productes acabats i mercaderies	-	-	-		226.772	-	-
Bestretes a proveïdors	-	8.127	-	Deutes a curt termini (nota 13 (c))	3.454.954	2.966.573	3.279.713
Altres	-	-	-	Obligacions i altres valors negociables	-	-	-
Crèdits i comptes per cobrar curt termini (nota 8 (b))	7.293.370	6.853.812	6.522.826	Deutes amb entitats de crèdit	2.249.031	2.235.587	2.220.156
Clients per vendes i prestacions serveis	7.180.305	6.645.529	6.033.448	Derivats financers a curt termini	-	-	-
Crèdits i comptes a cobrar en empreses del grup i associades	-	-	-	Altres	1.205.923	730.986	1.059.557
Resta de crèdits i comptes a cobrar	16.031	-	-	Deutes empreses grup i associades a curt termini (nota 13 (d))	-	-	-
Inversions financeres a curt termini (nota 8 (c))	97.034	208.283	489.378	Creditors comercials i altres comptes a pagar (nota 13 (e))	8.354.502	8.264.545	9.641.907
En empreses del grup i associades	13.519.240	11.903.700	5.507.751	Proveïdors	4.826.743	5.747.492	5.241.982
Resta d'actius financers	7.723.381	494.062	-	Empreses del grup i associades, creditores	342.328	-	-
Tresoreria (nota 8 (d))	5.795.859	11.409.638	5.507.751	Creditors variis	3.050.408	2.395.553	4.332.064
Ajustaments per periodificació (nota 11)	6.478.725	8.142.218	16.052.379	Bestretes clients	41.362	35.065	-
	36.792	36.820	21.745	Altres	93.661	86.435	67.861
				Ajustaments per periodificació (nota 15)	99.182	104.830	28.853
Total actiu	188.850.099	184.113.172	180.939.313	Total passiu	188.850.099	184.113.172	180.939.313

(*) Es presenta, única i exclusivament, a efectes comparatius.

La memòria adjunta forma part integrant dels comptes anuals de l'exercici anual acabat el 31 de desembre de 2017.

Compte de pèrdues i guanys per a l'exercici anual acabat
a 31 de desembre de 2017 amb xifres comparatives corresponents a l'exercici anterior

(Expressat en euros)

	31/12/2017	31/12/2016 (*)
Ingressos d'exploració		
Import net de la xifra de negocis (nota 16 (a.1))	61.538.785	61.183.041
Variació d'existències de productes acabats i en curs de fabricació	-	-
Treballs realitzats per al seu immobilitzat (nota 16 (a.2))	1.352.579	1.012.723
Altres ingressos d'exploració	42.081	43.820
Total ingressos d'exploració	62.933.445	62.239.584
Despeses d'exploració		
Consum de mercaderies, matèries primeres i altres materials (nota 16 (b))	(32.478.069)	(31.369.923)
Despeses de personal (nota 16 (c))	(6.059.776)	(5.579.053)
Sous, salaris i assimilats	(4.832.068)	(4.504.965)
Càrregues socials	(733.094)	(691.560)
Altres despeses de personal	(494.614)	(382.528)
Amortització, deteriorament immobilitzat (notes 5 i 6)	(8.986.638)	(9.195.939)
Amortització	(8.920.966)	(9.119.392)
Resultats per venda o baixa	(65.672)	(76.547)
Deteriorament del circulant	(51.469)	101.372
Crèdits i comptes a cobrar	(20.278)	(21.735)
Deteriorament d'existències	(56.608)	(4.160)
Excés de provisions	25.417	127.267
Altres despeses d'exploració (nota 16 (d))	(5.542.490)	(5.373.187)
Arrendaments i cànon	(79.755)	(42.768)
Reparacions i conservació	(2.550.669)	(2.191.355)
Serveis professionals independents	(780.141)	(1.182.695)
Primes i assegurances	(424.221)	(412.676)
Serveis bancaris	(115.485)	(111.013)
Publicitat i propaganda	(266.239)	(233.606)
Subministraments	(204.216)	(204.301)
Tributs	(227.126)	(227.127)
Altres serveis exteriors	(894.638)	(767.646)
Total despeses d'exploració	(53.118.442)	(51.416.730)
Resultat d'exploració	9.815.003	10.822.854
Ingressos i despeses financers		
Ingressos financers	84.316	51.039
De participacions en instruments de patrimoni	200	-
D'altres actius financers	84.116	51.039
Despeses financeres	(238.568)	(290.567)
Per deutes amb parts vinculades	-	-
Altres deutes	(238.568)	(290.567)
Variació valor instruments financers	71.926	-
Diferències de canvi	-	-
Deteriorament, venda o baixa actiu financer	-	-
Deteriorament	-	-
Resultats per venda o baixa	-	-
Resultat financer	(82.326)	(239.528)
Resultat de les operacions	9.732.677	10.583.326
Altres ingressos i despeses no recurrents		
Altres ingressos no recurrents	256.769	25.988
Altres despeses no recurrents	(109.793)	(63.314)
Total altres ingressos i despeses no recurrents (nota 16 (e))	146.976	(37.326)
Resultat abans d'impostos	9.879.653	10.546.000
Impost sobre societats (nota 18)	(625.273)	(195.479)
Resultat de l'exercici	9.254.380	10.350.521

(*) Es presenta, única i exclusivament, a efectes comparatius.

La memòria adjunta forma part integrant dels comptes anuals de l'exercici anual acabat el 31 de desembre de 2017.

FORCES ELÈCTRIQUES D'ANDORRA (FEDA)

Estat de canvis del Patrimoni Net per a l'exercici anual acabat el 31 de desembre de 2017,
31 de desembre de 2016 i 1 de gener de 2016

(Expressat en euros)

	Capital	Reserva legal	Altres reserves	Resultats d'exercicis anterioris	Altres aportacions de socis	Resultat de l'exercici	Total Patrimoni Net
Saldos a 31/12/2015	-	-	-	136.934.470	-	8.312.400	145.246.870
Ajustaments per canvis de criteris comptables	-	-	-	(2.085.664)	-	-	(2.085.664)
Ajustaments per errors 2015 i anteriors	-	-	-	-	-	-	-
Saldo ajustat a 01/01/2016 (*)	-	-	-	134.848.806	-	8.312.400	143.161.206
Resultat de l'exercici 2016	-	-	-	-	-	10.350.521	10.350.521
Ingressos i despeses reconeguts en Patrimoni Net	-	-	-	-	-	-	-
Operacions amb socis i propietaris	-	-	-	5.818.680	-	(8.312.400)	(2.493.720)
Distribució de dividends	-	-	-	(2.493.720)	-	-	(2.493.720)
Ampliacions/reduccions de capital	-	-	-	-	-	-	-
Increment reserves	-	-	-	-	-	-	-
Altres moviments	-	-	-	-	-	-	-
Distribució del resultat	-	-	-	8.312.400	-	(8.312.400)	-
Saldos a 31/12/2016 (*)	-	-	-	140.667.486	-	10.350.521	151.018.007
Ajustaments per canvis de criteris comptables	-	-	-	-	-	-	-
Ajustaments per errors 2016 i anteriors (nota 2 (e))	-	-	-	(41.716)	-	-	(41.716)
Saldo ajustat a 01/01/2017	-	-	-	140.625.770	-	10.350.521	150.976.291
Resultat de l'exercici 2017	-	-	-	-	-	9.254.380	9.254.380
Ingressos i despeses reconeguts en Patrimoni Net	-	-	-	-	-	-	-
Operacions amb socis i propietaris	-	-	-	7.091.573	-	(10.350.521)	(3.258.948)
Distribució de dividends	-	-	-	(512.636)	-	-	(512.636)
Ampliacions/reduccions de capital	-	-	-	-	-	-	-
Increment reserves	-	-	-	-	-	-	-
Altres moviments	-	-	-	-	-	-	-
Distribució del resultat	-	-	-	7.604.209	-	(10.350.521)	(2.746.312)
Saldos a 31/12/2017	-	-	-	147.717.343	-	9.254.380	156.971.723

(*) Es presenta, única i exclusivament, a efectes comparatius.

La memòria adjunta forma part integrant dels comptes anuals de l'exercici anual acabat el 31 de desembre de 2017.

**Estat de fluxos d'efectiu per a l'exercici anual acabat a 31 de desembre de 2017
amb xifres comparatives corresponents a l'exercici anterior**

(Expressat en euros)

	31/12/2017	31/12/2016 (*)
FLUXOS D'EFECTIU DE LES ACTIVITATS D'EXPLOTACIÓ		
Resultat de l'exercici	9.254.380	10.350.521
Ajustaments del resultat	9.037.918	8.518.246
Amortització d'immobilitzat intangible i tangible	8.920.966	9.119.392
Correccions valoratives per deteriorament	76.886	25.895
Variació de provisions	(25.417)	(127.267)
Imputació de subvencions	-	-
Resultats per baixes i alienacions d'immobilitzat intangible i tangible	65.672	76.547
Resultats per baixes i alienacions d'instruments financers	-	-
Ingressos financers	(156.242)	(51.039)
Despeses financeres	238.568	290.567
Diferències de canvi	-	-
Variació de valor raonable en instruments financers	-	-
Altres ingressos i despeses	(82.515)	(815.849)
Canvis en el capital corrent	25.855	(2.254.822)
Existències	(245.694)	(206.818)
Deutors i altres comptes a cobrar	(459.836)	(352.721)
Altres actius corrents	28	(15.075)
Creditors i altres comptes a pagar	(252.371)	(1.484.877)
Altres passius corrents	831.422	(221.056)
Altres actius i passius no corrents	152.306	25.725
Altres fluxos d'efectiu de les activitats d'exploració.	363.950	(34.231)
Pagaments d'interessos	(238.568)	(290.567)
Cobraments de dividends	200	-
Cobraments d'interessos	156.042	51.039
Cobraments (pagaments) per impost sobre beneficis	(14.157)	-
Altres pagaments (cobraments)	460.433	205.297
Fluxos d'efectiu de les activitats d'exploració	<u>18.682.103</u>	<u>16.579.714</u>
FLUXOS D'EFECTIU DE LES ACTIVITATS D'INVERSIÓ		
Pagaments per inversions	(26.747.881)	(19.773.216)
Empreses del grup i associades	(14.209.591)	(4.539.308)
Immobilitzat intangible	(714.355)	(926.163)
Immobilitzat tangible	(6.028.076)	(8.405.858)
Inversions immobiliàries	-	-
Altres actius financers	(5.795.859)	(5.901.887)
Altres actius no corrents en venda	-	-
Altres actius	-	-
Cobraments per desinversions	11.903.700	-
Empreses del grup i associades	494.062	-
Immobilitzat intangible	-	-
Immobilitzat tangible	-	-
Inversions immobiliàries	-	-
Altres actius financers	11.409.638	-
Altres actius no corrents en venda	-	-
Altres actius	-	-
Fluxos d'efectiu de les activitats d'inversió	<u>(14.844.181)</u>	<u>(19.773.216)</u>
FLUXOS D'EFECTIU DE LES ACTIVITATS DE FINANÇAMENT		
Cobraments i pagaments per instruments de patrimoni	-	-
Emissions d'instruments de patrimoni	-	-
Amortització d'instruments de patrimoni	-	-
Adquisició d'instruments de patrimoni propi	-	-
Alienació d'instruments de patrimoni propi	-	-
Cobraments i pagaments per instruments de passiu financer	(2.242.467)	(2.222.939)
Emissió	-	-
Obligacions i valors similars	-	-
Deutes amb entitats de crèdit	-	-
Deutes amb empreses del grup i associades	-	-
Altres	-	-
Devolució i amortització de	(2.242.467)	(2.222.939)
Obligacions i valors similars	-	-
Deutes amb entitats de crèdit	(2.242.467)	(2.222.939)
Deutes amb empreses del grup i associades	-	-
Altres	-	-
Pagaments per dividends i remuneracions d'altres instruments de patrimoni.	(3.258.948)	(2.493.720)
Dividends	(3.258.948)	(2.493.720)
Remuneració d'altres instruments de patrimoni	-	-
Fluxos d'efectiu de les activitats de finançament	<u>(5.501.415)</u>	<u>(4.716.659)</u>
EFECTE DE LES VARIACIONS DELS TIPUS DE CANVI	-	-
AUGMENTS/ DISMINUCIÓ NETA DE L'EFECTIU O EQUIVALENTS	(1.663.493)	(7.910.161)
Efectiu o equivalents a l'inici del període	8.142.218	16.052.379
Efectiu o equivalents al final del període	6.478.725	8.142.218

(*) Es presenta, única i exclusivament, a efectes comparatius.

La memòria adjunta forma part integrant dels comptes anuals de l'exercici anual acabat el 31 de desembre de 2017.

FORCES ELÈCTRIQUES D'ANDORRA (FEDA)

Memòria dels comptes anuals

31 de desembre de 2017

(1) Naturalesa i activitat de l'Ens, organització i informació financera

Forces Elèctriques d'Andorra (d'ara endavant FEDA o l'Ens) va ésser constituïda per la Llei aprovada pel Molt Il·lustre Consell General de les Valls d'Andorra en reunió extraordinària del 14 de gener de 1988, posteriorment modificada en les dates 18 de gener de 1991, 4 de novembre de 1993 i 18 de novembre de 2010 com una Entitat de dret públic amb personalitat jurídica pròpia, organització autònoma, patrimoni propi i plena capacitat per al desenvolupament del seus fins, sense perjudici de les limitacions que estableix la llei i els seus reglaments.

En data 10 de març de 2016 s'aprova la Llei 5/2016 que regula l'Ens públic Forces Elèctriques d'Andorra (FEDA) i el règim de les activitats dels sectors elèctric, del fred i de la calor i es deroga la Llei de creació de FEDA, del 14 de gener de 1988, modificada posteriorment per les lleis del 18 de gener de 1991, del 4 de novembre de 1993, i del 18 de novembre de 2010.

FEDA té encomanada per llei les següents funcions:

- 1) Activitats en règim de gestió directa:
  - La importació i l'exportació d'energia elèctrica.
  - La compra i venda a l'engròs d'energia elèctrica, de fred i de calor útil.
  - L'operació, el manteniment i el desenvolupament de la xarxa de transport d'electricitat.
  - El proveïment de gas natural a les centrals de cogeneració d'energia elèctrica i tèrmica útil connectades a una xarxa pública de calor.
  - L'adquisició de gas natural líquid (GNL) en els mercats internacionals.
- 2) Activitats en règim de concessió administrativa:
  - La producció d'energia elèctrica, calor útil (cogeneració) i de fred útil (trigeneració).
  - La distribució i la venda minorista de fred i de calor útil.

Les activitats en règim de concessió administrativa també es poden desenvolupar en règim directe a través d'una societat mercantil, la qual ha d'estar autoritzada pel Govern i la major part del capital ha de pertànyer a FEDA.

Per portar a terme l'objecte esmentat, l'Ens gestionarà i explotará totes les infraestructures tècniques existents i les que puguin instal·lar en el futur.

Els òrgans de govern de l'Ens són:

- El Consell d'Administració.
- El Director General.

L'Ens està sotmès al règim del pressupost. El Consell d'Administració aprova anualment el projecte del pressupost i el trameta al Molt Il·lustre Govern d'Andorra, acompanyat dels documents que preveu la Llei General de les Finances Públiques.

FORCES ELÈCTRIQUES D'ANDORRA (FEDA)

Memòria dels comptes anuals

El marc normatiu d'informació financera aplicable a l'Ens és el Pla General de Comptabilitat d'Andorra, aprovat per Govern el 23 de juliol de 2008 que desenvolupa les previsions contingudes a la Llei 30/2007, del 20 de desembre de 2007 de la comptabilitat dels empresaris, i les disposicions legals en matèria comptable obligatòries (veure nota 2 (b)).

Les tarifes elèctriques de FEDA per a l'exercici anual acabat el 31 de desembre de 2017 es regeixen pel Decret del 28 de desembre de 2016 de modificació de les tarifes elèctriques, publicades en el Butlletí Oficial del Principat d'Andorra en data 30 de desembre de 2016. Addicionalment i pel que fa a les tarifes de la venda minorista de calor útil, es regeixen pel Decret del 14 de setembre de 2016 de creació de les tarifes de la venda minorista de calor útil, publicades en el Butlletí Oficial del Principat d'Andorra en data 21 de setembre de 2016 i per les revisions posteriors que modifiquen les mateixes.

La gestió econòmica de l'Ens té per objectiu l'equilibri financer. No obstant això, amb una part dels excedents d'exploració podrà constituir un fons de reserva que haurà d'aplicar-se exclusivament al finançament de les millores i ampliacions de les instal·lacions; la resta d'aquests excedents d'exploració revertiran a l'Administració General. La distribució dels excedents es determinarà pel Consell d'Administració de FEDA.

(2) Bases de presentació

a) Imatge fidel

Els presents comptes anuals es componen del balanç de situació, el compte de pèrdues i guanys, l'estat de canvis del patrimoni net a 31 de desembre de 2017, així com del compte de pèrdues i guanys, l'estat de fluxos d'efectiu i la memòria per a l'exercici anual acabat en la data esmentada.

Aquests comptes anuals han estat preparats per la Direcció de l'Ens amb l'objectiu de mostrar la imatge fidel del patrimoni i de la situació financera de l'Ens a 31 de desembre de 2017 i dels resultats de les seves operacions per a l'exercici anual acabat a la mateixa data.

Aquests comptes anuals han estat preparats en euros a partir dels registres auxiliars de comptabilitat de l'Ens pel Consell d'Administració amb l'objectiu de ser presentats al Govern d'Andorra per la seva aprovació. Tot i això, el Consell d'Administració de l'Ens preveu que aquests comptes anuals seran aprovats sense variacions significatives.

FORCES ELÈCTRIQUES D'ANDORRA (FEDA)

Memòria dels comptes anuals

b) Bases de presentaciób.1) Primera aplicació del Pla General de Comptabilitat d'Andorra

El Govern del Principat d'Andorra, en la seva sessió del 22 de desembre de 2016, va aprovar el Reglament relatiu a l'adopció de les Normes internacionals de comptabilitat del Sector Públic amb caràcter de Pla marc per al sector públic estatal del Principat d'Andorra.

Amb aquest Decret, el Govern d'Andorra, requereix a l'Administració general i a les seves entitats dependents que elaborin els seus comptes anuals per als exercicis financers que comencin a partir de l'1 de gener del 2017, de conformitat amb les Normes Internacionals de comptabilitat del Sector Públic.

Aquest Decret deroga l'aprovat per Decret del 27 de gener de 1999 que aprovava el Pla general de comptabilitat pública del Principat d'Andorra que havien d'implantar l'Administració general i les seves entitats dependents.

D'acord amb l'article 2.2 del Reglament relatiu a l'adopció de les Normes Internacionals de comptabilitat del Sector Públic, s'estableix que aquelles entitats dependents de l'Administració general considerades empreses públiques, entre elles FEDA, han d'utilitzar com a pla comptable marc el Pla General de Comptabilitat d'Andorra aprovat pel Decret del 30 de juliol de 2008 i modificat pel Decret del 15 de febrer de 2012 (nota 1).

Els comptes anuals corresponents al 31 de desembre de 2017 són els primers comptes anuals que FEDA ha preparat d'acord amb el Pla General de Comptabilitat d'Andorra (PGCA). Fins a la data, l'Ens preparava els seus estats financers d'acord amb els principis comptables obligatoris amb incidència en el patrimoni, la situació financera i els resultats de la mateixa, establerts en el Pla General de Comptabilitat Pública d'Andorra, aprovat per decret el 27 de gener de 1999.

En aquest sentit, l'Ens ha preparat aquests primers comptes anuals corresponents al període acabat el 31 de desembre de 2017 d'acord amb el Pla General de Comptabilitat d'Andorra i les NIIF, i juntament presenta, a efectes única i exclusivament comparatius, la informació referida no només al 31 de desembre de 2016, sinó també la informació corresponent al període de l'exercici anual acabat en l'esmentada data. En la preparació d'aquests comptes anuals, s'ha considerat com a balanç d'apertura, el balanç a 1 de gener de 2016, al ser aquesta la data de transició a la nova normativa comptable.

L'aplicació de la nova normativa suposa, respecte a la normativa aplicable vigent en el moment de la formulació dels estats financers de l'Ens a 31 de desembre de 2016:

- Importants canvis en les polítiques comptables, criteris de valoració i forma de presentació dels comptes anuals;
- La incorporació de dos nous estats financers: l'estat de canvis en el patrimoni net i l'estat de fluxos d'efectiu; i
- Un increment significatiu de la informació facilitada a la memòria.

FORCES ELÈCTRIQUES D'ANDORRA (FEDA)
Memòria dels comptes anuals

A continuació es detalla, tal i com requereix la NIIF 1, els principals ajustaments realitzats per l'Ens alhora de re-expressar els estats financers preparats d'acord amb la normativa a l'1 de gener de 2016 i a 31 de desembre de 2016, així com les exempcions a les que FEDA s'ha acollit, d'acord amb la normativa que resulta d'aplicació:

Exempcions aplicades:

No existeix cap principi comptable o criteri de valoració que, tenint un efecte significatiu en els comptes anuals, s'hagi deixat d'aplicar en l'elaboració dels mateixos.

Estimacions comptables:

Els resultats i la determinació del patrimoni són sensibles als principis i polítiques comptables, criteris de valoració i estimacions seguides pels Administradors de l'Ens en l'elaboració dels comptes anuals. Els principals principis, polítiques comptables i criteris de valoració es detallen a la nota 3. En els presents comptes anuals no s'han aplicat estimacions comptables addicionals.

Les estimacions comptables realitzades per l'Ens a 1 de gener de 2016 i al 31 de desembre de 2016 són consistents amb aquelles realitzades en les mateixes dates d'acord amb la normativa anteriorment vigent (sense considerar els ajustaments corresponents a les diferències que es corresponen a l'aplicació de principis comptables diferents).

Les estimacions realitzades per l'Ens en la presentació dels presents comptes anuals d'acord amb el Pla General de Comptabilitat d'Andorra, fan referència a la informació disponible existent en cadascuna de les estimacions que s'han realitzat.

Conciliacions:

Els efectes de l'adopció del Pla General de Comptabilitat d'Andorra en el balanç de situació de l'Ens a 31 de desembre de 2016 i a 1 de gener de 2016 es mostren a continuació:

ACTIU	Nota	Al 1 de gener de 2016 (data de primera aplicació)			
		PGCP Anterior	Ajustaments	Reclassificacions	Saldos d'obertura PGCA
Immobilitzacions immaterials		4.434.538	-	(4.434.538)	-
Immobilitzat intangible	5	-	-	4.434.538	4.434.538
Immobilitzacions materials		145.924.128	-	(145.924.128)	-
Immobilitzat tangible	6	-	(2.085.664)	145.924.128	143.838.464
Inversions financeres permanents		2.897.142	-	(2.897.142)	-
Immobilitzat financer	8 (a)	-	-	3.525.049	3.525.049
Despeses a distribuir en diversos exercicis		627.907	-	(627.907)	-
Existències	9	1.036.561	-	-	1.036.561
Deutors		6.522.826	-	(6.522.826)	-
Crèdits i comptes a cobrar per curt termini	8 (b)	-	-	6.522.826	6.522.826
Inversions financeres temporals		5.507.751	-	(5.507.751)	-
Inversions financeres a curt termini	8 (c)	-	-	5.507.751	5.507.751
Tresoreria	8 (d)	16.052.379	-	-	16.052.379
Ajustaments per periodificació	11	21.745	-	-	21.745
TOTAL ACTIU		183.024.977	(2.085.664)	-	180.939.313

(nota 6)

(Segueix)

FORCES ELÈCTRIQUES D'ANDORRA (FEDA)
Memòria dels comptes anuals

Al 31 de desembre de 2016					
<u>ACTIU</u>	Nota	PGCP Anterior	Ajustaments	Reclassificacions	Saldos d'obertura PGCA
Immobilitzacions immaterials		4.002.389	-	(4.002.389)	-
Immobilitzat intangible	5	-	-	4.002.389	4.002.389
Immobilitzacions materials		147.004.995	-	(147.004.995)	-
Immobilitzat tangible	6	-	(2.598.300)	147.004.995	144.406.695
Inversions financeres permanents		6.942.388	-	(6.942.388)	-
Immobilitzat financer	8 (a)	-	-	7.528.319	7.528.319
Despeses a distribuir en diversos exercicis		585.931	-	(585.931)	-
Existències	9	1.239.219	-	-	1.239.219
Deutors		6.853.812	-	(6.853.812)	-
Crèdits i comptes a cobrar per curt termini	8 (b)	-	-	6.853.812	6.853.812
Inversions financeres temporals		11.903.700	-	(11.903.700)	-
Inversions financeres a curt termini	8 (c)	-	-	11.903.700	11.903.700
Tresoreria	8 (d)	8.142.218	-	-	8.142.218
Ajustaments per periodificació	11	36.820	-	-	36.820
TOTAL ACTIU		186.711.472	(2.598.300)	-	184.113.172

Al 1 de gener de 2016 (data de primera aplicació)					
<u>PASSIU</u>	Nota	PGCP Anterior	Ajustaments	Reclassificacions	Saldos d'obertura PGCA
Reserves		136.934.470	-	(136.934.470)	-
Resultats d'exercicis anteriors (Romanent)	12	-	(2.085.664)	136.934.470	134.848.806
Resultat de l'exercici		8.312.400	-	-	8.312.400
Ingressos a distribuir en varis exercicis		8.272.533	-	(8.272.533)	-
Provisions per riscos i despeses		2.760.326	-	(2.760.326)	-
Provisions a llarg termini	14 (a)	-	-	2.760.326	2.760.326
Altres deutes a llarg termini		13.794.775	-	(13.794.775)	-
Deutes a llarg termini	13 (a)	-	-	13.794.775	13.794.775
Subvencions	17	-	-	8.272.533	8.272.533
Deutes amb entitats de crèdit		2.220.156	-	(2.220.156)	-
Deutes a curt termini	13 (c)	-	-	3.279.713	3.279.713
Creditors		10.701.464	-	(10.701.464)	-
Creditors comercials i altres comptes a pagar	13 (e)	-	-	9.641.907	9.641.907
Ajustaments per periodificació	15	28.853	-	-	28.853
TOTAL PASSIU		183.024.977	(2.085.664)	-	180.939.313

(nota 6)

(Segueix)

FORCES ELÈCTRIQUES D'ANDORRA (FEDA)
Memòria dels comptes anuals

<u>PASSIU</u>	Nota	Al 31 de desembre de 2016			
		PGCP Anterior	Ajustaments	Reclassificacions	Saldos d'obertura PGCA
Reserves		142.753.150	-	(142.753.150)	-
Resultats d'exercicis anteriors (Romanent)	12	-	(2.085.664)	142.753.150	140.667.486
Resultat de l'exercici		10.863.157	(512.636)	-	10.350.521
Ingressos a distribuir en varis exercicis		7.731.570	-	(7.731.570)	-
Provisions per riscos i despeses		2.445.517	-	(2.445.517)	-
Provisions a llarg termini	14 (a)	-	-	2.445.517	2.445.517
Altres deutes a llarg termini		11.582.130	-	(11.582.130)	-
Deutes a llarg termini	13 (a)	-	-	11.582.130	11.582.130
Subvencions	17	-	-	7.731.570	7.731.570
Deutes amb entitats de crèdit		2.235.587	-	(2.235.587)	-
Deutes a curt termini	13 (c)	-	-	2.966.573	2.966.573
Creditors		8.995.531	-	(8.995.531)	-
Creditors comercials i altres comptes a pagar	13 (e)	-	-	8.264.545	8.264.545
Ajustaments per periodificació	15	104.830	-	-	104.830
TOTAL PASSIU		186.711.472	(2.598.300)	-	184.113.172

La conciliació del Patrimoni Net a 31 de desembre de 2016 i a 1 de gener de 2016 es mostren a continuació:

	Notes	Al 1 de gener de 2016 (data de transició)	Al 31 de desembre de 2016
Patrimoni Net segons el PCGP anterior	-	145.246.870	153.616.307
Ajustaments passats	6	(2.085.664)	(2.598.300)
Impacte fiscal dels ajustaments anteriors	-	-	-
Patrimoni net segons PGCA	12	143.161.206	151.018.007

(Segueix)

FORCES ELÈCTRIQUES D'ANDORRA (FEDA)

Memòria dels comptes anuals

Els efectes de l'adopció del Pla General de Comptabilitat d'Andorra al compte de pèrdues i guanys de l'exercici acabat el 31 de desembre de 2016, es mostra a continuació:

COMpte DE PÈRDUES I GUANYS	Notes	Al 31 de desembre de 2016 (data de primera aplicació)			
		PGCP Anterior	Ajustaments	Reclassificacions	Saldos d'obertura PGCA
Ingressos d'exploració					
Import net de la xifra de negocis	16 (a)	-	-	61.183.041	61.183.041
Vendes i prestacions de serveis		61.183.041	-	(61.183.041)	-
Altres ingressos de gestió		130.308	-	(130.308)	-
Treballs realitzats per al seu immobilitzat	16 (b)	-	-	1.012.723	1.012.723
Treballs realitzats per a l'entitat		1.012.723	-	(1.012.723)	-
Altres ingressos d'exploració		-	-	43.820	43.820
Subvencions corrents		40.779	-	(40.779)	-
Despeses d'exploració					
Consums mercaderies, matèries primeres i altres materials	16 (b)	(31.365.198)	-	(4.725)	(31.369.923)
Despeses de personal	16 (c)	(5.365.770)	-	(213.283)	(5.579.053)
Prestacions socials		(213.283)	-	213.283	-
Amortitzacions immobilitzat	5 i 6	(8.606.756)	(512.636)	-	(9.119.392)
Resultats per venda o baixa immobilitzat	5 i 6	-	-	(76.547)	(76.547)
Deteriorament del circulat (excés provisions)		-	-	101.372	101.372
Variació de provisions de tràfic		(4.160)	-	4.160	-
Altres despeses d'exploració	16 (d)	-	-	(5.373.187)	(5.373.187)
Altres despeses de gestió		(4.759.214)	-	4.759.214	-
Transferències corrents i de capital		(613.973)	-	613.973	-
TOTAL RESULTAT D'EXPLOTACIÓ		11.438.497	(512.636)	(103.007)	10.822.854
Ingressos financers		-	-	51.039	51.039
Ingressos per valor negociables de crèdits de l'actiu		51.039	-	(51.039)	-
Despeses financeres		(290.567)	-	-	(290.567)
TOTAL RESULTAT FINANCER		(239.528)	-	-	(239.528)
Altres ingressos no recurrents (extraordinaris)	16 (e)	25.988	-	-	25.988
Altres despeses no recurrents	16 (e)	(166.321)	-	103.007	(63.314)
TOTAL ALTRES DESPESES I INGRESOS NO RECURRENENTS		(140.333)	-	103.007	(37.326)
RESULTAT ABANS D'IMPOSTOS		11.058.636	(512.636)	-	10.546.000
Impost sobre beneficis		(195.479)	-	-	(195.479)
RESULTAT DE L'EXERCICI		10.863.157	(512.636)	-	10.350.521

No és possible mostrar l'efecte de l'adopció del Pla General de Comptabilitat d'Andorra sobre l'estat de fluxos d'efectiu donat que la normativa anterior no incorporava els conceptes de fluxos d'efectiu de les activitats d'exploració, de les activitats d'inversió ni de les activitats de finançament.

b.2) Principis comptables generalment acceptats

En l'elaboració d'aquests comptes anuals s'han aplicat tots els principis comptables obligatoris amb incidència en el patrimoni, la situació financera i els resultats de l'Ens, establerts d'acord amb la legislació vigent, és a dir, la Llei de Finances Públiques i el Pla General de Comptabilitat d'Andorra aprovat pel Govern el 23 de juliol del 2008.

(Segueix)

FORCES ELÈCTRIQUES D'ANDORRA (FEDA)

Memòria dels comptes anuals

c) Fons de maniobra

El balanç de situació adjunt a 31 de desembre de 2017 mostra un fons de maniobra positiu per import de 16.621 milers d'euros (fons de maniobra positiu de 16.840 milers d'euros a 31 de desembre de 2016). Aquesta situació és conseqüència principalment dels beneficis obtinguts durant els darrers exercicis i l'aplicació del pla de negoci que preveu el finançament de les inversions amb recursos propis i endeutament a llarg termini.

A 31 de desembre de 2017, les previsions de "cash flow" són positives, per la qual cosa, l'Ens disposa de la liquiditat suficient per tal de no crear tensions de tresoreria ni afectar al principi de funcionament.

d) Comparació de la informació

Els Administradors presenten els comptes anuals amb xifres comparatives del període anterior (pel balanç de situació, el compte de pèrdues i guanys, l'estat de canvis del patrimoni net, l'estat de fluxos d'efectiu i la memòria), per la seva informació i consideració, classificant les xifres de l'exercici anterior comparativament amb les de l'exercici actual.

e) Canvis en criteris comptables i correcció d'errors

D'acord amb l'establert en el Pla General de Comptabilitat d'Andorra, durant l'exercici anual acabat el 31 de desembre de 2017, els Administradors han procedit a ajustar a 31 de desembre de 2016 la quantitat de 41.716 euros corresponents a estudis de prototips activats contra reserves, atès al fet que els mateixos no han acabat funcionant satisfactòriament.

(3) Distribució del resultat

La proposta de distribució de resultats de l'exercici finalitzat el 31 de desembre de 2017, pendent d'aprovació pel Consell d'Administració és la següent:

	Euros
A reserves	6.478.066
A dividendes	2.776.314
	<u>9.254.380</u>

FORCES ELÈCTRIQUES D'ANDORRA (FEDA)

Memòria dels comptes anuals

(4) Normes de registre i valoració

Les principals normes de registre i valoració utilitzades per l'Ens en l'elaboració dels presents comptes anuals, d'acord amb les establertes pel Pla General de Comptabilitat, han estat les següents:

a) Immobilitzat intangible

L'immobilitzat intangible es presenta valorat segons el seu preu d'adquisició o cost de producció, menys l'amortització acumulada i, si escau, menys qualsevol pèrdua per deteriorament.

Les despeses de manteniment i reparació de l'immobilitzat intangible que no incrementen la vida útil de l'actiu, es reconeixeran com a despeses en l'exercici del seu meritament.

L'amortització dels elements de les immobilitzacions intangibles es realitza sobre el valor de cost, seguint el mètode lineal durant els següents períodes de vida útil estimada:

	<u>Anys de vida útil</u>
Concessions administratives	30
Aplicacions informàtiques	5
Altres immobilitzats intangibles	5

b) Immobilitzat tangible

L'immobilitzat tangible es presenta valorat segons el seu preu d'adquisició o cost de producció, menys l'amortització acumulada i, si escau, menys qualsevol pèrdua de valor irreversible.

L'amortització dels elements de les immobilitzacions materials es realitza sobre el valor de cost, seguint el mètode lineal durant els següents períodes de vida útil estimada:

	<u>Anys de vida útil</u>
Construccions	12-45
Infraestructures	40
Equips de producció	15-60
Alta Tensió i ETR	20
Actius distribució	10-20
Instal·lacions tècniques d'edificis	12
Equips procés d'informació i telecontrol	5
Elements de transport	5
Mobiliari	5

Les despeses de manteniment i reparacions que no milloren la utilització dels béns ni allarguen la seva vida útil es carreguen al compte de pèrdues i guanys en el moment en què es produeixen.

Deteriorament del valor dels actius tangibles i intangibles

(Segueix)

Al tancament de cada exercici o sempre que existeixin indicis d'una pèrdua de valor irreversible dels actius materials diferent de l'amortització sistemàtica, l'Ens procedeix a estimar mitjançant el denominat "Test de deteriorament" la possible existència de pèrdues de valor que redueixin el valor recuperable dels esmentats actius a un import inferior al seu valor en llibres.

c) Inversions immobiliàries

Aquesta nota no és d'aplicació en els presents comptes anuals.

d) Actius financers

Classificació

Els actius financers que té l'Ens es classifiquen en la categoria següent:

- Actius financers a cost amortitzat: actius financers originats en la venda de béns o en la prestació de serveis per operacions de tràfic de l'Ens, o els que, en no tenir un origen comercial, no siguin instruments de patrimoni ni derivats i els cobraments dels quals siguin de quantia fixa o determinable i no es negociïn en un mercat actiu.

Entre els actius financers a cost amortitzat, l'Ens té comptabilitzada a llarg termini sota el capítol "Despeses a distribuir en varis exercicis", les despeses a distribuir corresponents a l'aportació de l'Ens a l'externalització del pla de pensions en concepte de la despesa futura de personal fins la seva edat de jubilació. Es valoren pel seu preu d'adquisició i s'imputen al compte de resultats fins el termini de venciment de l'aportació d'acord a un pla financer.

- Actius financers de negociació: es considera que un actiu financer (préstec o crèdit comercial o no, valor representatiu de deute, instrument de patrimoni o derivat) es posseeix per a negociar quan:
  - S'origini o s'adquireixi amb el propòsit de vendre'l a curt termini.
  - Sigui un instrument financer derivat, sempre que no sigui un contracte de garantia financera ni hagi estat designat com a instrument de cobertura.
- Actius financers a cost: inversions en el patrimoni d'empreses del grup i associades. Es consideren empreses del grup aquelles vinculades amb l'Ens per una relació de control, i empreses associades aquelles sobre les quals l'Ens exerceix una influència significativa.

Valoració inicial

Els actius financers es registren inicialment al valor raonable de la contraprestació lliurada més els costos de transacció que siguin directament atribuïbles, a excepció dels actius financers de negociació, en què els costos de transacció es reconeixen en el compte de pèrdues i guanys de l'exercici.

Valoració posterior

Els préstecs i partides que s'han de cobrar es valoren pel seu cost amortitzat.

FORCES ELÈCTRIQUES D'ANDORRA (FEDA)

Memòria dels comptes anuals

Almenys al tancament de l'exercici l'Ens duu a terme un test de deteriorament per als actius financers que no estan registrats a valor raonable. Es considera que hi ha evidència objectiva de deteriorament, si el valor recuperable del actiu financer és inferior al seu valor en llibres. Quan es produeixi el valor en llibres d'aquest deteriorament es registra en el compte de pèrdues i guanys.

En particular, i respecte a les correccions valoratives relatives als crèdits i comptes a cobrar a curt termini, el criteri utilitzat per l'Ens per calcular les corresponents correccions valoratives, si n'hi hagués, és el seguiment individualitzat de tots els saldos a cobrar al tancament de l'exercici.

Els actius financers a cost, que corresponen a inversions en empreses del grup i associades es valoren pel seu cost, minorant, en el seu cas, per l'import acumulat de les correccions valoratives per deteriorament. Les esmentades correccions es calculen com la diferència entre el seu valor en llibres i l'import recuperable, entès aquest com el major import entre el seu valor raonable menys els costos de venda i el valor actual dels fluxos d'efectiu futurs derivats de d'inversió. Excepte millor evidència de l'import recuperable, es pren en consideració el patrimoni net de l'entitat participada, corregit per les plusvàlues tàcites existents en la data de la valoració (incloent el fons de comerç, en el supòsit d'existir).

Els actius financers de negociació es valoren pel seu valor raonable, sense deduir els costos de transacció que es puguin incórrer a la seva alienació.

L'Ens dóna de baixa els actius financers quan expiren o s'han cedit els drets sobre els fluxos d'efectiu del corresponen actiu financer i s'han transferit substancialment els riscos i beneficis inherents a la seva propietat.

Per contra, l'Ens no dóna de baixa els actius financers, i reconeix un passiu financer per un import igual a la contraprestació rebuda, a les cessions d'actius financers en les quals es retingui substancialment els riscos i beneficis inherents a la seva propietat, tals com els descomptes d'efectes.

e) Existències

Les existències corresponen a recanvis i altres materials destinats al manteniment i conservació, o a la producció d'immobilitzat. Aquestes es presenten valorades al preu d'adquisició d'acord amb el mètode del preu mig ponderat.

L'Ens segueix la política d'aplicar correccions valoratives quan el valor de mercat d'un bé o qualsevol altre valor que li correspongui siguin inferiors al seu preu d'adquisició o al seu cost de producció, i amb aquesta finalitat es dotarà la provisió pertinent quan la depreciació sigui reversible. Quan la depreciació sigui irreversible aquesta circumstància s'haurà de tenir en compte a l'hora de valorar les existències.

f) Passius financersClassificació

Els passius financers que té l'Ens es classifiquen en la categoria següent:

- Passius financers a cost amortitzat: Són passius financers aquells dèbits i partides a pagar que té l'Ens i que s'han originat en la compra de béns i serveis per operacions de tràfic de l'empresa, o també aquells que, sense tenir un origen comercial, no poden ser considerats com a instruments financers derivats.
- Passius financers de negociació: Són passius financers de negociació, aquells que es posseeixen per negociar, amb el propòsit de vendre'ls en el curt termini.

Valoració inicial i posterior

Els passius a cost amortitzat que corresponen a dèbits i partides que s'han de pagar, es valoren inicialment al valor raonable de la contraprestació rebuda, ajustada pels costos de la transacció directament atribuïbles. Amb posterioritat, aquests passius es valoren d'acord amb el seu cost amortitzat.

En la valoració dels passius financers de negociació s'apliquen els mateixos criteris establerts en els actius financers de negociació (veure nota 4 (d) anterior).

L'Ens dona de baixa els passius financers quan s'extingeixen les obligacions que els han generat.

g) Provisions i contingències

L'Ens en la formulació dels presents comptes anuals diferencia entre:

- Provisions: saldos creditors que cobreixen obligacions actuals derivades de successos passats, la cancel·lació dels quals és probable que originin una sortida de recursos, però que resulten indeterminats quant el seu import i/o moment de cancel·lació.
- Passius contingents: obligacions possibles sorgides com a conseqüència de successos passats, la materialització futura de les quals està condicionada al fet que ocorri, o no, un o més esdeveniments futurs independents de la voluntat de la Societat.

Els comptes anuals recullen totes les provisions respecte a les quals s'estimi que la probabilitat que s'hagi d'atendre l'obligació és major que en cas contrari. Els passius contingents no es reconeixen en els comptes anuals abreujats, sinó que s'informa sobre aquests a les notes de la memòria, en la mesura que no siguin considerats com a remots.

Les provisions es valoren pel valor actual de la millor estimació possible de l'import necessari per cancel·lar o transferir l'obligació, tenint en compte la informació disponible sobre el succés i les seves conseqüències, i els ajustos que sorgeixen per l'actualització d'aquestes provisions es registren com a despesa financera conforme es va meritant.

FORCES ELÈCTRIQUES D'ANDORRA (FEDA)

Memòria dels comptes anuals

Els Administradors són responsables de l'estimació i quantificació dels riscos relacionats amb les possibles provisions que s'han de registrar o passius contingents que s'han d'informar en la memòria.

g.1) Provisions per a pensions i obligacions similars

D'acord amb el Reglament de Personal de l'Ens, el personal de FEDA, incorporat entre el primer de març de 1988 i el 31 de desembre de 2000, així com el personal que prové de FHASA/EASA, incorporat a les esmentades societats entre el 1er de maig de 1985 i el 1er de març del 1988, té dret a un règim complementari de jubilació de la Seguretat Social garantit per FEDA.

Com a resultat d'aquest Reglament l'Ens va efectuar, durant l'exercici 2017, l'estudi actuarial que valora el passiu a reconèixer a 31 de desembre de 2017 per als compromisos de pensions assumits per FEDA (les anteriors valoracions actuàries van ser realitzades en els exercicis 2002, 2003, 2005, 2007, 2009, 2011, 2013 i 2015) amb les següents hipòtesis principals:

Taxa nominal d'actualització	2,50%
Creixement salarial	1%
Taules de mortalitat	PERM/F2000

Atès que la taula d'invalidesa no té cap efecte econòmic sobre la valoració, s'ha procedit a eliminar-la de les hipòtesis del càlcul actuarial realitzat a l'exercici 2017.

El passiu meritat, a 31 de desembre de 2017, és de 2.051.132 euros (2.098.126 euros a 31 de desembre de 2016) (veure nota 14 (a)).

Els empleats que s'incorporen a FEDA a partir de l'1 de gener del 2001 participen en un fons de pensions gestionat per una empresa externa en la que FEDA contribueix en un 4% i el treballador en un 4% del seu salari al fons. Aquest pla s'ha fet extensiu a la totalitat d'empleats que han decidit acollir-se al mateix. FEDA ha aportat el risc total de l'estudi actuarial dels empleats incorporats a FEDA abans de l'1 de gener de 2001 que s'han volgut acollir al nou pla. Les aportacions que meriten en l'exercici 2017 són de 172.057 euros (170.769 euros a l'exercici 2016), corresponents a la participació de FEDA al pla B i C per 128.793 euros (128.793 euros a l'exercici 2016) i el traspàs a despesa a distribuir del pla A per 43.264 euros (41.976 euros a l'exercici 2016).

En aquest mateix epígraf dels comptes anuals, FEDA té registrada una provisió corresponent als consums d'energia gratuïts dels anys posteriors a la jubilació dels treballadors incorporats a l'Ens. Fins l'exercici 2014 per calcular la provisió del consum dels empleats s'ha utilitzat el preu mig de compra de l'electricitat comprada a França, Espanya i l'adquirida a CTRA,SA amb els respectius preus de compra suportat per FEDA en cada exercici.

Per l'exercici 2015 i posteriors, per tal d'incloure l'efecte de la producció de la central hidroelèctrica i per donar la informació més ajustada, es va recalculer la provisió a partir de l'any 2009 inclouent-hi la producció de la central hidroelèctrica. El preu mig de compra es va calcular prorratejant l'electricitat comprada segons el preu de compra de cada proveïdor (EDF, Endesa i CTRA, SA) i l'electricitat produïda per la central hidroelèctrica pel seu preu mig estimant.

D'altra banda, l'interès tècnic aplicat s'alinea amb l'emprat per Mora Assegurances en la valoració de la provisió per pensions realitzat el 2017. Així l'interès ha passat del 3% al 2,5% actual.

FORCES ELÈCTRIQUES D'ANDORRA (FEDA)

Memòria dels comptes anuals

h) Reconeixement d'ingressos i despeses

Els ingressos i despeses es registren seguint el criteri de meritament, és a dir, en funció de la corrent real de béns i serveis que representen i amb independència del moment en què es produeix el cobrament o pagament dels mateixos. Els ingressos i les despeses es valoren pel valor raonable de la contraprestació deduïts els descomptes, bonificacions o rebaixes comercials.

El reconeixement dels ingressos per vendes es produeix en el moment en què s'han transferit al comprador els riscos i beneficis inherents a la propietat del bé venut, i no es manté la gestió corrent sobre aquest bé, ni és reté el control efectiu sobre aquest.

Els ingressos per prestació de serveis es reconeixen considerant el grau de realització de la prestació a la data de balanç, sempre que el resultat de la transacció pugui ser estimat amb fiabilitat.

i) Classificació corrent / no corrent

Els actius i passius es presenten en el balanç de situació classificats entre corrents i no corrents. A aquests efectes, els actius i passius es classifiquen com a corrents quan estan vinculats al cicle normal d'exploració de l'Ens i s'espera que es vinguin, consumeixin, liquidin o realitzin en el transcurs d'aquest. El cicle normal d'exploració és d'un any en l'activitat desenvolupada per l'Ens.

j) Transaccions en moneda estrangeraj.1) Immobilitzat tangible i intangible

Com a norma general, es farà la conversió a la moneda nacional aplicant al preu d'adquisició o al cost de producció el tipus de canvi vigent en la data en què els béns s'hagin incorporat al patrimoni.

Les amortitzacions i les provisions per depreciació s'hauran de calcular, com a norma general, sobre l'import resultant de l'aplicació del paràgraf anterior.

En el cas que es facin adquisicions en moneda estrangera d'inversions destinades a l'ús general o d'inversions gestionades, se'n farà la conversió aplicant el tipus de canvi vigent en la data en què els béns s'hagin incorporat al patrimoni.

j.2) Existències

Es farà la conversió a la moneda nacional aplicant al preu d'adquisició o al cost de producció el tipus de canvi vigent en la data en què es produeixi cada adquisició, aplicant el mètode de preu mitjà ponderat.

Caldrà dotar a la provisió quan la valoració obtinguda d'aquesta manera superi el preu que les existències tinguin al mercat en la data del tancament de comptes, si aquest preu de mercat està fixat en moneda estrangera, se'n farà la conversió a la moneda nacional aplicant-hi el tipus de canvi vigent en la data esmentada.

j.3) Valors de renda variable

Es farà la conversió a la moneda nacional aplicant al preu d'adquisició el tipus de canvi vigent en la data en què aquests valors s'hagin incorporat al patrimoni.

S'haurà de dotar la provisió quan la valoració així obtinguda excedeixi del preu que els valors tinguessin en el mercat en la data del tancament de comptes. Si aquest preu de mercat està fixat en moneda estrangera, se'n farà la conversió a la moneda nacional aplicant-hi el tipus de canvi vigent en la data esmentada.

j.4) Tresoreria, valors de renda fixa, crèdits i dèbits

La conversió a moneda nacional d'aquests actius i passius en moneda estrangera es farà aplicant el tipus de canvi vigent a la data en què els béns, crèdits i dèbits, s'hagin incorporat al balanç. A la data de tancament de l'exercici figuraran en el balanç d'acord amb el tipus de canvi vigent en aquest moment

(Segueix)

FORCES ELÈCTRIQUES D'ANDORRA (FEDA)

Memòria dels comptes anuals

Si com a conseqüència d'aquesta valoració es produeix una diferència de canvi negativa o positiva, aquesta serà carregada o abonada, respectivament, al resultat de l'exercici.

k) Impost general indirecte

El Consell General del Principat d'Andorra, en la seva sessió del 21 de juny de 2012 va aprovar la Llei 11/2012 de l'impost general indirecte que va entrar en vigor l'1 de gener de 2013. Aquesta llei fou modificada amb data 18 d'octubre de 2012 per la Llei 29/2012 i posteriorment amb data 23 de maig de 2013 per la Llei 11/2013. L'esmentada llei fou complementada pel reglament de data 5 de novembre de 2012, posteriorment modificat amb data 17 d'abril de 2013. Amb l'entrada en vigor d'aquest impost l'ISI quedà derogat, així com l'IMI i el cànon del 5,5% del consum d'electricitat, entre d'altres.

Aquesta llei sotmet a gravamen el consum mitjançant la tributació dels lliuraments de béns i les prestacions de serveis realitzades per empresaris o professionals, així com de les importacions de béns.

A l'entrada en vigor de la Llei 11/2012 existeixen diferents tipologies de gravamen: el tipus de gravamen general (4,5%), el tipus de gravamen reduït (1%), el tipus de gravamen súper reduït (0%) i el tipus de gravamen incrementat (9,5%).

El tipus de gravamen general s'estableix en un 4,5% exigible per part de l'administració sempre i quan no es prevegi expressament l'aplicació d'un altre tipus de gravamen.

Els obligats tributaris han de determinar en cada període de liquidació el deute tributari, minorant l'impost general indirecte repercutible en el període, per les quotes de l'impost general indirecte suportat que tinguin el caràcter de deduïble.

Les liquidacions de l'impost general indirecte es poden realitzar anualment, semestralment, trimestralment o mensualment depenent de la xifra anual de negocis de les activitats dutes a terme per l'obligat tributari l'any immediatament anterior. En el cas de FEDA les liquidacions es realitzen de forma mensual donat que durant l'exercici anterior la xifra de negoci de l'Ens superava el llindar dels 3.600 milers d'euros.

De conformitat amb el que s'estableix a l'article 40 de l'esmentada llei i sent el cas particular de FEDA, les importacions d'electricitat queden exemptes d'IGI per evitar la doble imposició.

l) Impost sobre societats

El Consell General del Principat d'Andorra, en la seva sessió del 29 de desembre de 2010 va aprovar la Llei 95/2010 de l'impost sobre beneficis que va entrar en vigor l'1 de gener de 2012. Aquesta llei fou posteriorment modificada amb data 1 de desembre de 2011 per la llei 17/2011 i complementada pel reglament del 20 de juny de 2012.

Aquesta llei sotmet a gravamen la renda mundial obtinguda per les persones jurídiques residents fiscals en territori Andorrà que realitzin activitats empresarials.

S'estableixen un tipus de gravamen del 10% sobre els beneficis de les societats.

La despesa o ingrés per impost sobre beneficis comprèn la part relativa a la despesa o ingrés per l'impost corrent i la part corresponent a la despesa o ingrés per impost diferit.

L'impost corrent és la quantitat que l'Ens satisfà com a conseqüència de les liquidacions fiscals de l'impost sobre el benefici relatives a un exercici. Les deduccions i altres avantatges fiscals en la quota de l'impost, excloses les retencions i els pagaments a compte, com també les pèrdues fiscals compensables d'exercicis anteriors i aplicades efectivament en aquest exercici, donen lloc a un menor import de l'impost corrent.

La despesa o l'ingrés per impost diferit es correspon amb el reconeixement i la cancel·lació dels actius i passius per impost diferit.

(Segueix)

FORCES ELÈCTRIQUES D'ANDORRA (FEDA)
Memòria dels comptes anuals

Els impostos diferits es registren per les diferències temporals existents a la data del balanç entre la base fiscal dels actius i passius i els seus valors comptables. Es consideren com a base fiscal d'un element patrimonial l'import atribuït al mateix a efectes fiscals.

L'efecte impositiu de les diferències temporals s'inclouen en els corresponents epígrafs "Actius per impost diferit" i "Passius per impost diferit" del balanç de situació adjunt.

L'Ens reconeix un passiu per impost diferit per a totes les diferències temporals imposables.

L'Ens reconeix els actius per impost diferit per a totes les diferències temporals deduïbles, crèdits fiscals no utilitzats i bases de tributació negatives pendents de compensar, en la mesura que resulti probable que l'Ens disposi de guanys fiscals futurs que permetin l'aplicació d'aquests actius.

A la data de tancament de l'exercici, l'Ens avalua els actius per impost diferit reconeguts i aquells que no s'han reconegut anteriorment. D'acord amb aquesta anàlisi, l'Ens procedeix a donar de baixa un actiu reconegut anteriorment si ja no resulta probable la seva recuperació, o procedeix a registrar qualsevol actiu per impost diferit no reconegut anteriorment sempre que resulti probable que l'Ens disposi de guanys fiscals futurs que permetin la seva aplicació.

(5) Immobilitzat intangible

Un detall del capítol de l'immobilitzat intangible a 31 de desembre de 2017 i 2016 així com el seu moviment durant l'exercici 2017, es presenta a continuació:

	Euros				Saldos a 31/12/17
	Saldos a 31/12/16	Altes	Baixes	Traspassos	
<u>Cost</u>					
Aplicacions informàtiques	397.454	402.181	(18.588)	-	781.047
Altre immobilitzat intangible	17.587.422	663	(43.336)	39.173	17.583.922
Immobilitzat intangible en curs	774.996	311.511	-	(790)	1.085.717
	<u>18.759.872</u>	<u>714.355</u>	<u>(61.924)</u>	<u>38.383</u>	<u>19.450.686</u>
<u>Amortització acumulada</u>					
Aplicacions informàtiques	(55.018)	(158.823)	5.077	-	(208.764)
Altre immobilitzat intangible	(14.702.465)	(684.599)	958	-	(15.386.106)
	<u>(14.757.483)</u>	<u>(843.422)</u>	<u>6.035</u>	<u>-</u>	<u>(15.594.870)</u>
<u>Valor net comptable</u>	<u>4.002.389</u>	<u>(129.067)</u>	<u>(55.889)</u>	<u>38.383</u>	<u>3.855.816</u>

(Segueix)

FORCES ELÈCTRIQUES D'ANDORRA (FEDA)
Memòria dels comptes anuals

Un detall del capítol de l'immobilitzat intangible a 31 de desembre de 2016 i 2015 així com el seu moviment durant l'exercici 2016, es presenta a continuació:

	Euros						Saldos a 31/12/16
	Saldos a 31/12/15	Ajustament PGCA	Saldos el 01/01/16	Altes	Baixes	Traspassos	
<u>Cost</u>							
Aplicacions informàtiques	8.254.502	(8.254.502)	-	397.454	-	-	397.454
Altres immobilitzats intangibles	9.325.309	8.254.502	17.579.811	-	-	7.611	17.587.422
Immobilitzat intangible en curs	809.261	-	809.261	528.709	-	(562.974)	774.996
	<u>18.389.072</u>	<u>-</u>	<u>18.389.072</u>	<u>926.163</u>	<u>-</u>	<u>(555.363)</u>	<u>18.759.872</u>
<u>Amortització acumulada</u>							
Aplicacions informàtiques	-	-	-	(54.864)	-	(154)	(55.018)
Altres immobilitzats intangibles	<u>(13.954.534)</u>	<u>-</u>	<u>(13.954.534)</u>	<u>(748.085)</u>	<u>-</u>	<u>154</u>	<u>(14.702.465)</u>
	<u>(13.954.534)</u>	<u>-</u>	<u>(13.954.534)</u>	<u>(802.949)</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>(14.757.483)</u>
<u>Valor net comptable</u>	<u>4.434.538</u>	<u>-</u>	<u>4.434.538</u>	<u>123.214</u>	<u>-</u>	<u>(555.363)</u>	<u>4.002.389</u>

A 31 de desembre de 2017 existeixen béns en ús totalment amortitzats per import de 13.279.822 euros (12.530.683 euros a 31 de desembre de 2016).

A 31 de desembre de 2017 i 2016, l'Ens no ha capitalitzat despeses financeres en el seu immobilitzat.

Els criteris per a l'amortització dels elements de l'immobilitzat intangible es realitzen un cop entren en ús sobre el seu valor a cost, seguint el mètode lineal, d'acord amb els criteris establerts en la nota 4.a dels comptes anuals adjunts.

FORCES ELÈCTRIQUES D'ANDORRA (FEDA)

Memòria dels comptes anuals

(6) Immobilitzat tangible

Un detall del capítol de l'immobilitzat tangible a 31 de desembre de 2017 i 2016 així com el seu moviment durant l'exercici 2017, es presenta a continuació:

	Euros				Saldos a 31/12/17
	Saldos a 31/12/16	Altes	Baixes	Traspassos	
<u>Cost</u>					
Terrenys	4.748.016	-	-	(118.334)	4.629.682
Edificis i altres construccions	67.138.497	625.252	-	1.175.746	68.939.495
Equips i instal·lacions tècniques	161.172.651	2.916.943	(2.358.275)	270.326	162.001.645
Mobiliari i altre immobilitzat	4.088.173	12.500	(73.416)	170.591	4.197.848
Immobilitzat tangible en curs	2.706.046	2.473.381	-	(1.536.712)	3.642.715
	<u>239.853.383</u>	<u>6.028.076</u>	<u>(2.431.691)</u>	<u>(38.383)</u>	<u>243.411.385</u>
<u>Amortització acumulada</u>					
Edificis i altres construccions	(19.492.272)	(2.030.729)	-	-	(21.523.001)
Equips i instal·lacions tècniques	(72.251.452)	(5.729.533)	2.358.276	-	(75.622.709)
Mobiliari i altre immobilitzat	(3.702.964)	(317.283)	21.158	-	(3.999.089)
	<u>(95.446.688)</u>	<u>(8.077.545)</u>	<u>2.379.434</u>	<u>-</u>	<u>(101.144.799)</u>
<u>Valor net comptable</u>	<u>144.406.695</u>	<u>(2.049.469)</u>	<u>(52.257)</u>	<u>(38.383)</u>	<u>142.266.586</u>

Un detall del capítol de l'immobilitzat tangible a 31 de desembre de 2016 i 2015 així com el seu moviment durant l'exercici 2016, es presenta a continuació:

	Euros						Saldos a 31/12/16
	Saldos a 31/12/15	Ajustament PGCA	Saldos el 01/01/16	Altes	Baixes	Traspassos	
<u>Cost</u>							
Terrenys	4.748.016	-	4.748.016	-	-	-	4.748.016
Edificis i altres construccions	60.224.799	-	60.224.799	1.596.549	(237.661)	5.554.810	67.138.497
Equips i instal·lacions tècniques	154.946.543	-	154.946.543	5.033.194	(2.973.082)	4.165.996	161.172.651
Mobiliari i altre immobilitzat	4.219.735	-	4.219.735	4.230	(135.792)	-	4.088.173
Immobilitzat tangible en curs	10.099.604	-	10.099.604	1.771.885	-	(9.165.443)	2.706.046
	<u>234.238.697</u>	<u>-</u>	<u>234.238.697</u>	<u>8.405.858</u>	<u>(3.346.535)</u>	<u>555.363</u>	<u>239.853.383</u>
<u>Amortització acumulada</u>							
Edificis i altres construccions	(17.119.636)	(841.703)	(17.961.339)	(1.692.046)	161.113	-	(19.492.272)
Equips i instal·lacions tècniques	(67.728.460)	(1.243.961)	(68.972.421)	(6.252.113)	2.973.082	-	(72.251.452)
Mobiliari i altre immobilitzat	(3.466.473)	-	(3.466.473)	(372.284)	135.793	-	(3.702.964)
	<u>(88.314.569)</u>	<u>(2.085.664)</u>	<u>(90.400.233)</u>	<u>(8.316.443)</u>	<u>3.269.988</u>	<u>-</u>	<u>(95.446.688)</u>
<u>Valor net comptable</u>	<u>145.924.128</u>	<u>(2.085.664)</u>	<u>143.838.464</u>	<u>89.415</u>	<u>(76.547)</u>	<u>555.363</u>	<u>144.406.695</u>
		(nota 2 (b))					

(Segueix)

FORCES ELÈCTRIQUES D'ANDORRA (FEDA)
Memòria dels comptes anuals

A 31 de desembre de 2017 existeixen béns en ús totalment amortitzats per un valor de 39.617.634 euros (34.423.242 euros a 31 de desembre de 2016).

A 31 de desembre de 2017 i 2016 l'Ens no ha capitalitzat despeses financeres. No obstant així, a 31 de desembre de 2017 i 2016 ha activat treballs per al seu immobilitzat material per valor de 1.352.579 euros i 1.012.723 euros, respectivament (veure nota 16 (a.2)).

Els criteris per a l'amortització dels elements per a l'immobilitzat material s'apliquen un cop entren en ús sobre el seu valor de cost seguint el mètode lineal, d'acord amb els criteris de valoració establerts en la nota 4 (b) dels comptes anuals adjunts.

(7) Inversions immobiliàries

Aquesta nota no és d'aplicació en els presents comptes anuals.

(8) Actius financers

Un detall per categories dels actius financers a 31 de desembre de 2017 és com segueix:

Actius financers	Euros		
	Cost amortitzat	Negociació	Cost
<u>Actius no corrents</u>			
Immobilitzat financer	542.667	10.531.456	2.897.142
Total	542.667	10.531.456	2.897.142
<u>Actius corrents</u>			
Crèdits i comptes a cobrar a curt termini	7.293.370	-	-
Inversions financeres a curt termini	-	13.519.240	-
Tresoreria	6.478.725	-	-
Total	13.772.095	13.519.240	-

(a) Immobilitzat financer

Un detall d'aquest epígraf de balanç a 31 de desembre de 2017 i 2016 és com segueix:

	Euros	
	2017	2016
Instruments de patrimoni	2.897.142	2.897.142
Inversions financeres a llarg termini	10.531.456	4.045.246
Altres	542.667	585.931
	13.971.265	7.528.319

(Segueix)

FORCES ELÈCTRIQUES D'ANDORRA (FEDA)
Memòria dels comptes anuals
(a.1) Instruments de patrimoni

Un detall del capítol "Instruments de patrimoni" a 31 de desembre de 2017 i 2016, així com el seu moviment durant l'exercici 2017 és el següent:

	Euros				Saldos a 31/12/17
	Saldos a 31/12/16	Altes	Baixes	Traspassos	
Accions SEMTEE, SA	12.020	-	-	-	12.020
Accions CTRA, SA	2.885.122	-	-	-	2.885.122
	2.897.142	-	-	-	2.897.142
Deteriorament	-	-	-	-	-
	-	-	-	-	-
	2.897.142	-	-	-	2.897.142

Un detall d'aquest epígraf de balanç a 31 de desembre de 2016 i 2015, així com el seu moviment durant l'exercici 2016 és el següent:

	Euros				Saldos a 31/12/16
	Saldos a 01/01/16	Altes	Baixes	Traspassos	
Accions SEMTEE, SA	12.020	-	-	-	12.020
Accions CTRA, SA	2.885.122	-	-	-	2.885.122
	2.897.142	-	-	-	2.897.142
Deteriorament	-	-	-	-	-
	-	-	-	-	-
	2.897.142	-	-	-	2.897.142

Un detall de la informació més representativa de les participacions en empreses del grup a 31 de desembre de 2017 és com segueix:

Societat / Domicili/ Activitat	Percentatge participació directa	Euros					Total Patrimoni net
		Capital Social	Reserva Legal	Altres Reserves	Resultats negatius exercicis anterioris	Resultat exercici 2017	
CTRA, SA Comella, Andorra la Vella	71,70%	3.289.700	553.190	2.713.599	-	(92.401)	6.464.088

(Segueix)

FORCES ELÈCTRIQUES D'ANDORRA (FEDA)
Memòria dels comptes anuals

L'objecte social de la Societat és el desenvolupament del projecte de concepció, construcció i explotació del Centre de Tractament de Residus per la prestació del servei públic del tractament dels residus generats al Principat d'Andorra.

(a.2) Inversions financeres a llarg termini

Un detall del capítol "Inversions financeres a llarg termini" a 31 de desembre de 2017 i 2016, així com el seu moviment durant l'exercici 2017 és el següent:

	Euros				Saldos a 31/12/17
	Saldos a 31/12/16	Altes	Baixes	Traspassos	
Deute públic a llarg termini	4.045.246	10.531.456	-	(4.045.246)	10.531.456
	<u>4.045.246</u>	<u>10.531.456</u>	<u>-</u>	<u>(4.045.246)</u>	<u>10.531.456</u>
				(nota 8 (c))	

Un detall del capítol "Inversions financeres a llarg termini" a 31 de desembre de 2016 i 2015, així com el seu moviment durant l'exercici 2016 és el següent:

	Euros				Saldos a 31/12/16
	Saldos a 01/01/16	Altes	Baixes	Traspassos	
Deute públic a llarg termini	-	4.045.246	-	-	4.045.246
	<u>-</u>	<u>4.045.246</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>4.045.246</u>

L'import registrat a 31 de desembre de 2017 correspon íntegrament a l'adquisició per part de l'Ens de Lletres del Tresor Andorrà amb venciment 1 de juny de 2019 i 29 de maig de 2022, i amb un tipus d'interès d'entre el 0%-0,75% i l'1,75%, respectivament (nota 19 (a)).

(a.3) Altres

L'import registrat a 31 de desembre de 2017 correspon íntegrament a l'aportació de l'Ens al 2003 a l'externalització del pla de pensions en concepte de la despesa futura de personal fins a la seva edat de jubilació. La despesa de l'exercici anual acabat a 31 de desembre de 2017 i 2016 es registra al compte de pèrdues i guanys dins l'epígraf "Despeses de personal".

Un detall d'aquest capítol a 31 de desembre de 2017 i 2016, així com el seu moviment durant l'exercici 2017 és el següent:

	Euros			Saldos a 31/12/17
	Saldos a 31/12/16	Despesa de l'exercici	Rescats per prejubilacions	
Despeses a distribuir en diversos exercicis	585.931	(40.770)	(2.494)	542.667
	<u>585.931</u>	<u>(40.770)</u>	<u>(2.494)</u>	<u>542.667</u>
		(nota 16 (c))		

(Segueix)

FORCES ELÈCTRIQUES D'ANDORRA (FEDA)
Memòria dels comptes anuals

Un detall d'aquest epígraf de balanç de situació a 31 de desembre de 2016 i 2015, així com el seu moviment durant l'exercici 2016 és el següent:

	Euros		
	Saldos a 01/01/16	Despesa de l'exercici	Saldos a 31/12/16
Despeses a distribuir en diversos exercicis	627.907	(41.976)	585.931
	<u>627.907</u>	<u>(41.976)</u>	<u>585.931</u>

(b) Crèdits i comptes a cobrar a curt termini

Un detall d'aquest epígraf del balanç a 31 de desembre de 2017 i 2016 és com segueix:

	Euros	
	2017	2016
Clients per prestacions de serveis	3.460.834	3.393.002
Clients en gestió de cobrament	2.293.479	1.872.015
Clients empreses del grup (nota 19 (a))	5.386	-
Comptes a cobrar amb empreses associades (nota 19 (a))	16.031	-
Energia pendent de facturar	1.374.493	1.344.508
Clients de cobrament dubtós	46.113	54.425
Administracions Públiques, deutores (nota 18)	97.034	208.283
	<u>7.293.370</u>	<u>6.872.233</u>
Deteriorament clients per operacions comercials	-	(18.421)
	<u>7.293.370</u>	<u>6.853.812</u>

El capítol "Clients per prestacions de serveis" correspon, principalment, al saldo que les societats distribuïdores d'energia elèctrica del país tenen pendent de liquidar amb l'Ens a 31 de desembre.

El capítol "Clients en gestió de cobrament" correspon, principalment, a la facturació del mes de desembre realitzada en base a la lectura de comptadors realitzada en dates properes al tancament. Aquests imports es liquidaran a principis de l'exercici següent.

El capítol "Energia pendent de facturar" correspon, principalment, a la previsió de consum d'energia realitzada per clients pels quals encara no s'ha procedit a fer lectura de comptadors.

FORCES ELÈCTRIQUES D'ANDORRA (FEDA)
Memòria dels comptes anuals

El capítol de "Deteriorament de clients per operacions comercials" correspon a provisions de saldos de clients no cobrats amb una antiguitat superior a 180 dies. Un detall de l'esmentat capítol a 31 de desembre de 2017 i 2016 és com segueix:

	Euros	
	2017	2016
Saldo a l'inici de l'exercici	(18.421)	(45.321)
Aplicacions de l'exercici	25.256	36.748
Recuperacions amb càrrec a resultat de l'exercici	13.443	11.887
Dotacions amb càrrec al resultat de l'exercici	(20.278)	(21.735)
Saldo al final de l'exercici	-	(18.421)

Les dotacions de l'exercici es presenten a l'epígraf "Deteriorament del circulat" del compte de pèrdues i guanys adjunt.

Les recuperacions de l'exercici es presenten a l'epígraf "Altres ingressos no recurrents" del compte de pèrdues i guanys adjunt.

(c) Inversions financeres a curt termini

Un detall del capítol "Inversions financeres a curt termini" a 31 de desembre de 2017 i 2016, així com el seu moviment durant l'exercici 2017 és el següent:

	Euros				Saldos a 31/12/17
	Saldos a 31/12/16	Altes	Baixes	Traspassos	
Deute públic a curt termini	494.062	3.678.135	(494.062)	4.045.246	7.723.381
Dipòsits a curt termini	11.409.638	5.795.766	(11.409.638)	-	5.795.766
Altres crèdits a curt termini	-	93	-	-	93
	<u>11.903.700</u>	<u>9.473.994</u>	<u>(11.903.700)</u>	<u>4.045.246</u>	<u>13.519.240</u>
				(nota 8 (a.2))	

Un detall del capítol "Inversions financeres a llarg termini" a 31 de desembre de 2016 i 2015, així com el seu moviment durant l'exercici 2016 és el següent:

	Euros				Saldos a 31/12/16
	Saldos a 01/01/16	Altes	Baixes	Traspassos	
Deute públic a curt termini	-	494.062	-	-	494.062
Dipòsits a curt termini	5.507.751	5.901.887	-	-	11.409.638
Altres crèdits a curt termini	-	-	-	-	-
	<u>5.507.751</u>	<u>6.395.949</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>11.903.700</u>

El deute públic registrat al curt termini a 31 de desembre de 2017 correspon íntegrament a l'adquisició per part de l'Ens de Lletres del Tresor Andorrà amb venciment 13 d'abril de 2018 i 17 d'octubre del 2018, i amb un tipus d'interès d'entre el 0%-1% i el 0%-0,65%, respectivament (nota 19 (a)).

(Segueix)

FORCES ELÈCTRIQUES D'ANDORRA (FEDA)
Memòria dels comptes anuals

Els dipòsits a curt termini estan compostats per diverses imposicions en entitats bancàries andorranes amb un venciment inferior a l'any des de la data de tancament i amb un tipus d'interès remunerat d'entre el 0,3% i el 2%.

(d) Tresoreria

A 31 de desembre de 2017 i 2016, el capítol de tresoreria correspon a diferents comptes corrents que manté l'Ens amb entitats bancàries andorranes.

(9) Existències

Un detall d'aquest epígraf de balanç a 31 de desembre de 2017 i 2016 és com segueix:

	Euros	
	2017	2016
Existències per al propi consum i recanvis	1.598.219	1.352.525
Avançament a proveïdors	-	-
	<u>1.598.219</u>	<u>1.352.525</u>
Provisió	<u>(169.914)</u>	<u>(113.306)</u>
	<u>1.428.305</u>	<u>1.239.219</u>

El capítol d'existències correspon principalment a material per al propi consum de l'Ens i a recanvis. Es tracta de material per a les ampliacions de les xarxes elèctriques de FEDA, així com també material destinat al manteniment i a la conservació de les mateixes.

El detall del saldo i del moviment de la provisió d'existències a 31 de desembre de 2017 i 2016 és com segueix:

	Euros	
	2017	2016
Saldo a l'inici de l'exercici	(113.306)	(109.146)
Dotació de l'exercici	(65.838)	(6.264)
Recuperacions de l'exercici	9.230	2.104
Aplicacions de l'exercici	-	-
	<u>(169.914)</u>	<u>(113.306)</u>

L'efecte net de la dotació de l'exercici i les recuperacions de l'exercici es presenta al compte de pèrdues i guanys dins de l'epígraf de "Deteriorament del circulant".

(10) Altres actius no corrents en venda

Aquesta nota no és d'aplicació en els presents comptes anuals.

(Segueix)

FORCES ELÈCTRIQUES D'ANDORRA (FEDA)
Memòria dels comptes anuals
(11) Ajustaments per periodificació

L' Ens, d'acord amb el principi comptable de correlació d'ingressos i despeses, així com el principi comptable de meritament, procedeix a comptabilitzar certes despeses, tals com manteniments així com altres despeses periodificables, en funció dels seus respectius meritaments.

L'import comptabilitzat en aquest epígraf de balança 31 de desembre de 2017 que ascendeix a 36.792 euros correspon, principalment, a les despeses anticipades de manteniment de softwares (36.820 euros a 31 de desembre de 2016).

(12) Patrimoni net

La distribució de resultats es fa d'acord amb la Llei de Constitució de FEDA de 14 de gener de 1998 per la qual s'estableix que, amb una part dels excedents d'explotació, es podrà constituir un fons de reserva que s'haurà d'aplicar exclusivament al finançament de les millores i ampliacions de les instal·lacions, i la resta es revertirà a l'Administració General. La quantitat a distribuir a través dels dividends es determinada pel Consell d'Administració de FEDA.

A 31 de desembre de 2017 l'Ens presenta un Romanent per import de 147.717.343 euros procedents de resultats positius d'exercicis anteriors (140.667.486 euros a 31 de desembre de 2016).

(13) Passius financers

Un detall dels passius financers classificats per categories a 31 de desembre de 2017 és com segueix:

<u>Passius financers</u>	Euros	
	<u>Cost amortitzat</u>	<u>Negociació</u>
<u>Passius no corrents</u>		
Deutes a llarg termini	9.478.525	-
Deutes amb empreses del grup i associades a llarg termini	-	-
Total	<u>9.478.525</u>	<u>-</u>
<u>Passius corrents</u>		
Deutes a curt termini	3.454.954	-
Deutes amb empreses del grup i associades a curt termini	-	-
Creditors comercials i altres comptes a pagar	<u>8.354.502</u>	-
Total	<u>11.809.456</u>	<u>-</u>

FORCES ELÈCTRIQUES D'ANDORRA (FEDA)
Memòria dels comptes anuals
(a) Deutes a llarg termini

Un detall d'aquest epígraf de balanç a 31 de desembre de 2017 i 2016, és com segueix:

	Euros	
	2017	2016
Deutes amb entitats de crèdit a llarg termini	7.706.591	9.962.502
Bestretes de clients a llarg termini	1.726.987	1.619.628
Altres deutes	44.947	-
	<u>9.478.525</u>	<u>11.582.130</u>

Un detall de les condicions dels préstecs que componen el capítol "Deutes amb entitats de crèdit a llarg termini" a 31 de desembre de 2017 són les següents:

Tipus	Data de venciment	Interés	Euros	
			Import Inicial	Import Pendent
Préstec Morabanc	31/12/2023	3,46%	8.000.000	4.800.000
Préstec Crèdit Andorrà	01/06/2021	Euribor+ 0,87%	14.000.000	5.155.622
				<u>9.955.622</u>
		Menys venciment a curt termini (nota 13 (c))		<u>(2.249.031)</u>
				<u>7.706.591</u>

El capítol "Bestretes de clients a llarg termini" correspon als dipòsits efectuats per clients de l'Ens en el moment de la contractació de l'alta o del canvi del servei elèctric, que s'espera siguin retornats en un període superior a un any.

El capítol "Altres deutes" correspon als imports retinguts a proveïdors d'immobilitzat com a garantia amb venciment superior a un any.

(b) Deutes amb empreses del grup i associades a curt termini

Aquesta nota no és d'aplicació en els presents comptes anuals.

(c) Deutes a curt termini

Un detall d'aquest epígraf de balanç a 31 de desembre de 2017 i 2016, és com segueix:

	Euros	
	2017	2016
Deutes amb entitats de crèdit a curt termini (nota 13 (a))	2.249.031	2.235.587
Administracions Públiques, creditors (nota 18)	1.205.923	730.986
	<u>3.454.954</u>	<u>2.966.573</u>

(d) Deutes amb empreses del grup i associades a curt termini

Aquesta nota no és d'aplicació en els presents comptes anuals.

(Segueix)

FORCES ELÈCTRIQUES D'ANDORRA (FEDA)
Memòria dels comptes anuals
(e) Creditors comercials i altres comptes a pagar

Un detall d'aquest epígraf de balanç a 31 de desembre de 2017 i 2016, és com segueix:

	Euros	
	2017	2016
Proveïdors d'energia	4.826.743	5.747.492
Creditors empreses associades (nota 19 (a))	342.328	-
Creditors varis	3.050.408	2.395.553
Bestretes de clients a curt termini	41.362	35.065
Altres	93.661	86.435
	<u>8.354.502</u>	<u>8.264.545</u>

El capítol "Proveïdors d'energia" correspon al saldo pendent de liquidar a 31 de desembre de 2017 i 2016 per l'Ens als seus proveïdors d'energia.

El capítol "Creditors varis" correspon al saldo pendent de liquidar a 31 de desembre de 2017 i 2016 per l'Ens als seus proveïdors d'immobilitzat i serveis.

El capítol "Bestretes de clients a curt termini" correspon als dipòsits efectuats per clients de l'Ens en el moment de la contractació de l'alta o del canvi del servei elèctric, que s'espera siguin retornats en un període inferior a un any.

El capítol "Altres" correspon a l'import pendent d'aportar a 31 de desembre de 2017 al fons de pensió gestionat per una empresa externa que l'Ens garanteix als seus els treballadors. Per complir-ho FEDA efectua una retenció del 4% del salari mensual consolidat. A més, FEDA aporta el mateix 4%. Aquest fons es paga directament al treballador al moment en que marxa de l'empresa.

(14) Provisions

Un detall d'aquest epígraf de balanç a 31 de desembre de 2017 i 2016, és com segueix:

	Euros	
	2017	2016
Provisions a llarg termini	2.841.915	2.445.517
Provisions a curt termini	226.772	-
	<u>3.068.687</u>	<u>2.445.517</u>

FEDA segueix el principi de prudència en la valoració de totes aquelles possibles i probables despeses en relació al funcionament habitual de l'Ens, classificant-les en el epígrafs corresponents de provisions del balanç de situació adjunt.

(Segueix)

FORCES ELÈCTRIQUES D'ANDORRA (FEDA)
Memòria dels comptes anuals
(a) Provisions a llarg termini

Un detall del saldo d'aquest epígraf del balanç a 31 de desembre de 2017 i 2016, així com el seu moviment durant l'exercici 2017, és com segueix:

	Euros				Saldos a 31/12/17
	Saldos a 31/12/16	Dotacions	Reversions	Aplicacions	
Provisió fons de pensions (nota 4 (g.1))	2.098.126	123.100	(41.272)	(128.822)	2.051.132
Provisió consum empleats	347.391	-	15.855	-	363.246
Provisió per desmantellament	-	427.537	-	-	427.537
	<u>2.445.517</u>	<u>550.637</u>	<u>(25.417)</u>	<u>(128.822)</u>	<u>2.841.915</u>

D'acord a l'estudi actuarial dut a terme a l'exercici 2017, les dotacions derivades de la provisió del fons de pensions de l'exercici anual acabat el 31 de desembre de 2017 corresponen a despeses per un import global de 123.100 euros, desglossades en 120.946 euros de personal i financeres per 2.154 euros.

Les reversions corresponents a la provisió del fons de pensions per import de 41.272 euros, corresponen al menor risc contingent derivat de l'actualització del càlcul actuarial, desglossades al capítol "Excés de provisions" del compte de pèrdues i guanys adjunt.

Les aplicacions derivades de la provisió del fons de pensions per import de 128.822 euros, corresponen a pensions pagades durant l'exercici 2017.

La provisió corresponent al consum d'empleats inclou el cost actual net a 31 de desembre de 2017, de l'estimació dels consums futurs gratuïts que tenen dret els treballadors de l'Ens un cop es jubilin. Les reversions corresponents a l'esmentada provisió es troben desglossades al capítol "Excés de provisions" del compte de pèrdues i guanys adjunt.

La provisió per grans reparacions correspon a la despesa estimada del desmuntatge de la línia Alta i mitja tensió que va de Canillo fins a Ransol (LMT 212 des de A68 fins A88 d/6067 CAN) per import de 64.396 euros; així com, a la despesa estimada pel desmantellament de la instal·lació abastida al terreny cedit pel Comú de Canillo per la Central de Cogeneració per import de 363.141 euros.

(b) Provisions a curt termini

Un detall del saldo d'aquest epígraf del balanç a 31 de desembre de 2017 i 2016, així com el seu moviment durant l'exercici 2017, és com segueix:

	Euros				Saldos a 31/12/17
	Saldos a 31/12/16	Dotacions	Reversions	Aplicacions	
Provisió vacances	-	101.125	-	-	101.125
Provisió cotitzacions rendim. espècie	-	101.278	-	-	101.278
Altres provisions	-	24.369	-	-	24.369
	<u>-</u>	<u>226.772</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>226.772</u>

Durant l'exercici 2017 l'Ens ha provisionat l'import corresponent a les vacances meritades però, pendents de gaudir per part dels seus treballadors a l'esmentada data. A efectes del càlcul, s'ha tingut en compte el salari brut més la mitjana del salari variable de tot l'any per a calcular el salari per dia, tal i com ho estableix la Llei 35/2008, del Codi de relacions laborals.

(Segueix)

FORCES ELÈCTRIQUES D'ANDORRA (FEDA)
Memòria dels comptes anuals

Addicionalment, l'Ens ha comptabilitzat l'import que haurà de fer front la CASS en relació a les cotitzacions dels rendiments en espècie que no s'havien declarat a la CASS durant els últims 5 exercicis, juntament amb el recàrrec del 20% per la seva presentació extemporània. Aquests rendiments en espècie corresponen a l'assegurança de vida, així com al complement per medicaments i metges que FEDA cobreix als seus treballadors (nota 16 (e)).

Les altres provisions comptabilitzades per l'Ens tracten del cànon del Comú de Canillo i a servituds, que també es preveuen liquidar durant el proper exercici.

(c) Passius contingents

A 31 de desembre de 2017, el Consell d'Administració de l'Ens no té constància de procediments judicials instats. Els comptes anuals a 31 de desembre de 2017 no recullen cap provisió per aquest concepte.

(15) Ajustaments per periodificació

Un detall del saldo d'aquest capítol a 31 de desembre de 2017 i 2016 és el següent:

	Euros	
	2017	2016
Acomptes de clients	99.182	104.830
	<u>99.182</u>	<u>104.830</u>

El saldo del capítol "Acomptes de clients" a 31 de desembre de 2017 i 2016, correspon a bestretes de clients percebudes per finançar obres/projectes d'instal·lacions elèctriques en curs.

Al finalitzar la construcció de les esmentades obres, les bestretes recollides en aquest capítol, es reclassifiquen com a ingressos a distribuir en varis exercicis, dins de l'epígraf "subvencions" del balanç de situació adjunt, on es reconeixeran com a ingrés a mesura que s'amortitzin les obres que financen.

Un detall del saldo d'aquest capítol del balanç a 31 de desembre de 2017 i 2016, així com el seu moviment durant l'exercici 2017, és com segueix:

	Euros				Saldos a 31/12/17
	Saldos a 31/12/16	Altes	Baixes	Traspàs a resultat	
Acomptes de clients	104.830	586.761	(590.313)	(2.096)	99.182
	<u>104.830</u>	<u>586.761</u>	<u>(590.313)</u>	<u>(2.096)</u>	<u>99.182</u>
			(nota 17)		

(16) Ingressos i despeses(a) Ingressos(a.1) Import net de la xifra de negocis

Un detall del saldo d'aquest epígraf del compte de pèrdues i guanys per als exercicis anuals acabats a 31 de desembre de 2017 i 2016, és com segueix:

	Euros	
	2017	2016
Vendes d'energia a consumidors finals	44.485.269	44.402.080
Vendes d'energia a distribuïdores	15.807.501	15.622.112
Vendes annexes	1.246.015	1.158.849
	<u>61.538.785</u>	<u>61.183.041</u>

Els capítols "Vendes d'energia a consumidors finals" i "Vendes d'energia a distribuïdores" inclouen els ingressos provinents de l'activitat pròpia de l'Ens: la distribució de l'energia elèctrica, provinent de la producció d'energia elèctrica aprofitant els recursos propis del país i de les importacions necessàries, així com d'altres ingressos vinculats directament a l'activitat principal de FEDA.

Un detall del saldo del capítol "Vendes annexes" a 31 de desembre de 2017 i 2016 és com segueix:

	Euros	
	2017	2016
Ampliació i millores (nota 17)	899.357	877.068
Quotes de connexió (Pòlisses)	246.001	247.704
Altres conceptes	100.657	34.077
	<u>1.246.015</u>	<u>1.158.849</u>

El capítol "Altres conceptes" recull, entre d'altres, la variació entre el saldo de l'exercici 2017 i l'exercici 2016 dels ingressos estimats per energia pendent de facturar pels quals encara no s'ha procedit a fer lectura dels comptadors, així com als recàrrecs per retorns.

(a.2) Treballs realitzats per al seu immobilitzat

L'import d'aquest epígraf del compte de pèrdues guanys a 31 de desembre de 2017 ascendeix a 1.352.579 euros (1.012.723 a 31 de desembre de 2016) i correspon a l'ingrés reconegut per l'ús al procedir a activar els costos incorreguts internament en la construcció de diversos immobilitzats en concepte de mà d'obra directa i/o indirecta i materials. Atès al fet que l'Ens considera aquests costos com a cost de producció dels seus immobilitzats en curs, reconeix un ingrés al compte de pèrdues i guanys en aquest epígraf (nota 6).

FORCES ELÈCTRIQUES D'ANDORRA (FEDA)
Memòria dels comptes anuals
(b) Consum de mercaderies, matèries primeres i altres materials

Un detall del saldo d'aquest epígraf del compte de pèrdues i guanys per als exercicis anuals acabats a 31 de desembre de 2017 i 2016, és com segueix:

	Euros	
	2017	2016
Compra d'energia (importacions)	29.915.374	29.548.985
Compra d'energia CTRA,SA (nota 19 (b))	1.189.753	991.323
Compra Gas Natural Liquat	309.423	-
Altres consums	1.309.214	1.036.433
Variació d'existències	<u>(245.695)</u>	<u>(206.818)</u>
	<u><u>32.478.069</u></u>	<u><u>31.369.923</u></u>

El capítol "Compra d'energia (importacions)" correspon a l'energia adquirida a companyies productores i comercialitzadores espanyoles i franceses, així com contractes per l'accés a les xarxes elèctriques dels respectius països amb "Réseau de Transport d'Electricité" i amb Red Eléctrica.

El capítol "Compra d'energia (CTRA,SA)" correspon a l'energia adquirida a l'esmentada societat en virtut de l'acord signat amb data novembre de 2006 i que és vigent fins al final de la concessió per explotar el Centre de Tractament de Residus.

Durant l'exercici 2017 FEDA ha començat a importar Gas Natural Liquat amb la finalitat d'abastir la Central de cogeneració que s'ubica a Soldeu, amb l'objectiu de generar electricitat i calor mitjançant aquesta nova font d'energia.

(c) Despeses de personal

Un detall de les despeses de personal per a l'exercici anual acabat el 31 de desembre de 2017 i 2016 és com segueix:

<u>Despesa de personal</u>	Euros	
	2017	2016
Sous i salaris	4.832.068	4.504.965
Càrregues socials	733.094	691.560
Altres despeses de personal	<u>494.614</u>	<u>382.528</u>
	<u><u>6.059.776</u></u>	<u><u>5.579.053</u></u>

Un detall de les "Altres despeses de personal" a per a l'exercici anual acabat el 31 de desembre de 2017 i 2016 és com segueix:

<u>Altres despeses de personal</u>	Euros	
	2017	2016
Aportació al fons de pensions (nota 8 (a.3))	40.770	41.976
Altres prestacions socials	265.684	171.307
Altres	<u>188.160</u>	<u>169.245</u>
	<u><u>494.614</u></u>	<u><u>382.528</u></u>

(Segueix)

FORCES ELÈCTRIQUES D'ANDORRA (FEDA)

Memòria dels comptes anuals

El saldo dels capítols "Aportació al fons de pensions" i "Altres prestacions socials" correspon a les despeses associades al fons de pensió externalitzat així com també, a les despeses del fons de pensió intern de FEDA.

La plantilla mitja de l'Ens per a l'exercici anual acabat el 31 de desembre de 2017, ha estat de 106 treballadors (99 treballadors per a l'exercici anual acabat a 31 de desembre de 2016).

Un detall del nombre mig de treballadors a 31 de desembre de 2017 i 2016 distribuïts per categories és com segueix:

	Nombre mig de treballadors	
	2017	2016
Oficials	24	23
Administratius	12	11
Tècnics mitjans	24	23
Tècnics superiors	24	22
Responsables d'àrea	12	10
Directius	10	10
Total	106	99

(d) Altres despeses d'explotació

Un detall de les "Altres despeses de gestió" per als exercicis anuals acabats el 31 de desembre de 2017 i 2016, és com segueix:

	Euros	
	2017	2016
Lloguers	79.755	42.768
Reparacions i manteniment	2.550.669	2.191.355
Subministraments	204.216	204.301
Serveis de professionals independents	780.141	1.182.695
Assegurances	424.221	412.676
Tributs	227.126	227.127
Serveis bancaris	115.485	111.013
Publicitat, propaganda i relacions públiques	266.239	233.606
Altres serveis	894.638	767.646
	5.542.490	5.373.187

El capítol "Altres serveis" a 31 de desembre de 2017 inclou 714.000 euros corresponents a les aportacions realitzades durant l'exercici a la Fundació Actua Tech, així com altres aportacions realitzades. L'import de les aportacions a 31 de desembre de 2016 ascendia a 613.973 euros.

FORCES ELÈCTRIQUES D'ANDORRA (FEDA)
Memòria dels comptes anuals
(e) Altres ingressos i despeses no recurrents

Un detall de l'epígraf "Altres ingressos i despeses no recurrents" per als exercicis anuals acabats el 31 de desembre de 2017 i 2016 és com segueix:

	Euros	
	2017	2016
Altres ingressos no recurrents	256.769	25.988
Altres despeses no recurrents	(109.793)	(63.314)
	<u>146.976</u>	<u>(37.326)</u>

El capítol "Altres ingressos no recurrents" a 31 de desembre de 2017 inclou 173.048 euros procedents d'una asseguradora per una indemnització a causa d'un accident que van patir les instal·lacions de FEDA, així com altres conceptes de caràcter extraordinari.

El capítol "Altres despeses no recurrents" a 31 de desembre de 2017 inclou la despesa que l'Ens haurà de fer front la CASS en relació a les cotitzacions dels últims 5 anys de rendiments en espècie (nota 14 (b)).

(17) Subvencions

Aquest epígraf recull els imports rebuts dels abonats pels drets d'escomeses corresponents a les inversions necessàries per fer possible els nous subministres i les instal·lacions cedides pels mateixos i que alhora s'incorporen a l'immobilitzat de l'Ens.

Un detall d'aquest epígraf de balanç de situació a 31 de desembre de 2017 i 2016, així com el seu moviment durant l'exercici 2017 és el següent:

	Euros			
	Saldos a 31/12/16	Altes	Traspàs a resultat	Saldos a 31/12/17
Ingressos a distribuir en diversos exercicis	<u>7.731.570</u>	<u>590.313</u>	<u>(899.357)</u>	<u>7.422.526</u>
		(nota 15)	(nota 16 (a.1))	

Un detall d'aquest epígraf de balanç de situació a 31 de desembre de 2016 i 2015, així com el seu moviment durant l'exercici 2016 és el següent:

	Euros			
	Saldos a 01/01/16	Altes	Traspàs a resultat	Saldos a 31/12/16
Ingressos a distribuir en diversos exercicis	<u>8.272.533</u>	<u>336.105</u>	<u>(877.068)</u>	<u>7.731.570</u>

Els augments corresponen a les obres finalitzades en concepte "d'ampliació i millores" facturades als clients, les quals resten registrades en l'immobilitzat i seran objecte d'imputació a resultats durant els anys de vida útil pendents de les inversions cedides.

El traspàs a resultat es realitza linealment i en la mateixa proporció que es produeix l'amortització dels actius cedits.

(Segueix)

FORCES ELÈCTRIQUES D'ANDORRA (FEDA)
Memòria dels comptes anuals
(18) Situació fiscal

El detall de saldos relatius a actius i passius amb Administracions Públiques a 31 de desembre de 2017 i 2016 és el següent:

	Euros	
	2017	2016
<u>Actius</u>		
CASS deutora (nota 19 (a))	12.270	5.866
Actius per impost diferit	48.843	40.660
Govern deutor per energia fotovoltaica	35.921	19.295
Govern deutor per IS 2015	-	142.462
	97.034	208.283
	(nota 8 (b))	
<u>Passius</u>		
CASS creditora (nota 19 (a))	206.543	202.634
Govern creditor per IGI	440.320	444.226
Govern creditor per IRNR	1.760	3.736
Govern creditor per IS	534.754	57.917
Govern creditor per IRPF	22.546	22.473
	1.205.923	730.986
	(nota 13 (c))	

Segons les disposicions legals vigents, les liquidacions d'impostos no poden considerar-se definitives fins que no hagin estat inspeccionades per les autoritats fiscals o hagi transcorregut el període de prescripció, actualment establert en 3 anys. L'Ens té oberts a inspecció els 3 darrers exercicis per tots els impostos que li són aplicables. En opinió de la direcció de l'Ens, així com dels seus assessors fiscals, no existeixen contingències fiscals d'importos significatius que poden derivar-se, en cas d'inspecció, de possibles interpretacions diferents de la normativa fiscal aplicable a les operacions realitzades per l'Ens.

(a) Càlcul de l'Impost sobre societats

La conciliació entre el resultat abans d'impostos de l'exercici i el resultat ajustat (base de tributació) de l'Impost sobre societats, és el següent:

	Euros	
	2017	2016
Resultat abans d'impostos	9.879.653	11.058.636
+/- Diferències permanents	133.140	153.833
+/- Diferències temporals	81.829	19.244
Resultat ajustat (base de tributació prèvia)	10.094.622	11.231.713
Bases de tributació negatives	-	-
Resultat ajustat (base de tributació definitiva)	10.094.622	11.231.713

Les diferències permanents inclouen l'impost comunal de radicació per import de 101 milers d'euros.

Les diferències temporals corresponen a dotacions registrades a la provisió per al fons de pensions intern.

(Segueix)

FORCES ELÈCTRIQUES D'ANDORRA (FEDA)

Memòria dels comptes anuals

La conciliació entre la base de tributació i la despesa / (ingrés) per l'Impost sobre societats, és la següent:

	Euros	
	2017	2016
Resultat ajustat (base de tributació)	10.094.622	11.231.713
x Tipus impositiu	10%	10%
Import brut (càrrega positiva teòrica)	1.009.462	1.123.171
- Deduccions aplicades	(376.006)	(925.768)
Quota de liquidació (Impost corrent)	<u>633.456</u>	<u>197.403</u>

(b) Detall de les Bases de Tributació Negatives i deduccions pendents d'aplicació

A 31 de desembre de 2017 l'Ens no disposa de Bases de Tributació Negatives Pendents d'aplicar.

Un detall de les deduccions que l'Ens té pendent d'aplicar a 31 de desembre de 2017 és com segueix:

Deduccions	Any generació/caducitat	Euros			
		Saldo a 31/12/2016	Deduccions generades	Deduccions aplicades	Saldo a 31/12/2017
Impost radicació	2017/2020	-	101.254	(101.254)	-
Noves inversions	2017/2020	-	274.752	(274.752)	-
		-	<u>376.006</u>	<u>(376.006)</u>	-

D'acord amb l'article 24 de la Llei de l'impost sobre societats, els obligats tributaris poden minorar la seva quota de tributació aplicant un 5% a l'import de noves inversions fetes a Andorra d'actius fixos afectes a l'activitat empresarial. L'import total de les noves inversions realitzades a l'exercici 2017, així com de les activacions de l'exercici 2017 corresponents a elements en curs provinents dels exercicis 2014, 2015 i 2016 ha estat de 5.495.041 euros, que implica un total de deduccions per noves inversions de 274.752 euros. . L'Ens preveu mantenir aquests actius durant un mínim de cinc anys.

La despesa / (ingrés) per Impost sobre societats es desglossa com segueix:

	Euros	
	2017	2016
Impost corrent	633.456	197.403
Actius diferits	(8.183)	(1.924)
Passius diferits	-	-
Despesa / (ingrés) per Impost sobre societats	<u>625.273</u>	<u>195.479</u>

(Segueix)

FORCES ELÈCTRIQUES D'ANDORRA (FEDA)
Memòria dels comptes anuals
(c) Càlcul de l'Impost sobre societats a liquidar

El càlcul de l'Impost sobre societats a pagar és el següent:

	Euros	
	2017	2016
Quota de liquidació (Impost corrent)	633.456	197.403
Pagaments a compte	(98.702)	(139.486)
Quota diferencial/(a retornar)	<u>534.754</u>	<u>57.917</u>

(19) Transaccions amb empreses vinculades
(a) Saldos amb parts vinculades

Un detall dels saldos amb parts vinculades a 31 de desembre de 2017, és com segueix:

	Euros	
	Actius	Passius
Andorra Telecom, SAU (nota 13 (e))	-	13.376
Duana (nota 13 (e))	-	12.464
Ministeri d'Ordenament Territorial (nota 13 (e))	-	148.038
RTVA, SA (nota 13 (e))	-	10.456
Govern d'Andorra (nota 8 (b))	15.858	-
Govern d'Andorra (deute públic) (nota 8 (a.2) i 8 (c))	18.254.837	-
Ministeri d'Economia (nota 8 (b))	173	-
CTRA, SA (nota 8 (b) i 13 (e))	5.386	157.994
CASS (nota 18)	12.270	206.543
	<u>18.288.524</u>	<u>548.871</u>

(b) Transaccions amb parts vinculades

Un detall de transaccions amb parts vinculades a 31 de desembre de 2017, és com segueix:

	Euros	
	Ingressos	Despeses
Andorra Telecom, SAU	662.827	161.433
SAAS	551.084	-
CASS	70.004	733.094
INAF	4.636	-
Govern d'Andorra	1.371.607	169.324
Andorra Turisme	5.577	-
Ministeri d'Economia	660	-
CTRA, SA	36.861	1.189.753
	<u>2.703.256</u>	<u>2.253.604</u>

(Segueix)

FORCES ELÈCTRIQUES D'ANDORRA (FEDA)

Memòria dels comptes anuals

(c) Remuneracions i saldos amb personal d'alta direcció i membres de l'òrgan d'administració

Durant els exercicis 2017 i 2016 els membres del Consell d'Administració no han meritat retribucions en qualitat de membres del Consell, ni se'ls ha concedit cap bestreta ni crèdit, ni s'ha contret amb ells cap tipus d'obligació en matèria de pensions o assegurances de vida.

Així mateix a 31 de desembre de 2017 i 2016 l'Ens no presenta saldos deutors ni creditors per bestretes, crèdits concedits ni per cap altre concepte amb els membres del Consell d'Administració ni amb la direcció de l'Ens.

(20) Altra informació(a) Avals

Existeixen avals a favor de FEDA per 522.833 euros en concepte de garanties dipositades pels proveïdors a efectes de poder licitar als concursos públics i per garantir l'execució de les obres. Tanmateix FEDA té avals a favor del Ministeri de Medi Ambient, a favor del Govern d'Andorra i a favor de Operador del Mercado Ibèric de Energía – Polo Español, SA i d'altres de menor quantitat, per import de 633.482 euros.

(b) Informació sobre protecció de dades

En data 4 de febrer de 2004 va entrar en vigor la Llei 15/2003 de 18 de desembre, qualificada de protecció de dades personals amb l'objectiu de protegir i garantir, pel que fa al tractament i a la utilització de dades personals, els drets fonamentals de les persones i especialment els relatius a la intimitat.

Des d'abans de l'entrada en vigor de la Llei, l'Ens públic FEDA utilitza per a les seves finalitats diversos fitxers que contenen dades de caràcter personal.

En conseqüència, i a fi de fer efectiu el mandat legal, i per tal de garantir la màxima transparència en el tractament de dades de caràcter personal, el Govern en la sessió del 29 de desembre del 2005, a proposta del Consell d'Administració de FEDA, aprova el decret que regula els fitxers de caràcter personals de l'Ens públic Forces Elèctriques d'Andorra.

El Govern, en la sessió del 12 de novembre de 2014, a proposta del Consell d'Administració de FEDA, aprova la modificació del Decret de creació del fitxer de dades personals de l'Ens públic Forces Elèctriques d'Andorra.

(c) Fets posteriors

D'acord amb el Decret de data 9 de gener de 2018 es nombra al Sr. Jaume Forné Angrill com a vocal de lliure designació per part del Cap de Govern.

Adicionalment, mitjançant el Decret de data 10 de gener de 2018, es modifica el Consell d'Administració de l'Ens, amb la incorporació del Sr. Gilbert Saboya Sunyé en substitució del Sr. Jordi Cinca Mateos i el Sr. Carles Miquel Garcia en substitució del Sr. Josep Maria Missé.

No s'ha produït cap altra fet posterior significatiu entre 31 de desembre de 2017 i la data de preparació dels presents comptes anuals.

FORCES ELÈCTRIQUES D'ANDORRA (FEDA)

DILIGÈNCIA DE SIGNATURA

Reunits els Administradors de FEDA en compliment dels requisits establerts en la legislació vigent, procedeixen a signar i presentar els comptes anuals de l'exercici comprès entre l'1 de gener de 2017 i 31 de desembre de 2017, els quals venen constituïts pels documents adjunts, que precedeixen a aquest escrit constitutiu, que es componen pel balanç de situació, el compte de pèrdues i guanys, l'estat de canvis en el patrimoni net, l'estat de fluxos de tresoreria, així com les notes a la memòria dels comptes anuals esteses en 38 pàgines signades totes elles per la Presidenta i el Director general, signant la present diligència de signatura tots els membres del Consell d'Administració.

Encamp, 27 de març del 2018

Sra. Sílvia Calvó Armengol
(Presidenta)

Sr. Gilbert Saboya Sunyé
(Membre)

Sr. Manel Riera Martínez
(Vocal)

Sr. Carles Miquel Garcia
(Vocal)

Sr. Albert Moles Betriu
(Director General)

Sr. Jaume Forné Angrill
(Vocal)